

DE

časopis slovenskih delavcev

Direktor
in glavni urednik
Marjan Horvat
Odgovorni urednik
Ciril Brajer
Urednik Sindikalnega
zaupnika
Andrej Agnič
Urednik Poročevalca
Franček Kavčič
Urednik Kažipota
Damjan Križnik

Telefon
311-956, 313-942
Naročnina
in prodaja 321-255
Telefaks 317-298
Naslov:
ČZP Enotnost
Dalmatinova 4,
Ljubljana

št. 9

Ljubljana, 28. februarja 1992, št. 9, letnik 51, cena 60 tolarjev

NEODVISNOST ZLORABILA KARITAS

SVOBODNI SINDIKATI SLOVENIJE STAVKAJO 18. 3.

zakaj, v tej številki DE:

STAVKOVNE POSEBNOSTI
4. stran

IŠČEMO MOKO TIPA 501
10. stran

SPRETNI SI DELIJO VOJNI PLEN 11. stran

NA STRANSKEM TIRU CIVILIZACIJE
13. stran

PUSTNI KARNEVAL
pa DE prireja na 16. strani

DE, četrtek ob 14.00

V uredništvo je danes prišla vest, da vlada zbira skupino ustavnih in drugače podkovanih strokovnjakov za pripravo novega zakona o zamrznitvi plač. Strokovnjaki vseh vrst so nujno potrebni, saj nova ustava R Slovenije ne daje podlage za zakon, s katerim država posega v odnose med delom in kapitalom.

Iz te vesti sklepamo, da bodo vsi odgovori sindikatom zaradi napovedi prave ali opozorilne stavke le pesek v oči ali celo kost, zaradi katere se bodo med seboj sprli. Parlament, ki bo dobil ta zakon v obravnavo, pa bo ne glede na njegovo obrazložitev verjetno sam uganil, da ga vlada prosi za razveljavitev kolektivnih pogodb za energetiko, železnice, negospodarstvo, zdravstvo, na katerih se bleščijo podpisi njenih ministrov in celo podpredsednikov.

Čeprav ne verjamemo v naklonjenost parlamenta temu zakonu, ki k nam vrača socialistično dogovorno ekonomijo, pa piscem zakona vseeno priporočamo, naj izumijo tudi sankcije za njegove kršitelje. Zakon, ki bo prenehal veljati konec meseca marca jih namreč nima. Najnovejši podatki Zavoda za statistiko R Slovenije dokazujejo, da zakon o zamrznitvi osebnih dohodkov zdaj kršijo skoraj vsi, ne glede na to, ali imajo denar ali ga nimajo, in to z blagoslovom vlade ali mižanjem uslužbencev SDK.

Sindikati delavcev, zaposlenih v dejavnosti energetike Republike Slovenije, želi s tem pismom slovensko javnost seznaniti z nekaterimi podatki in dejstvi, ki izpričujejo vzroke za nezadovoljstvo skoraj dvajset tisoč delavcev, ki smo zaposleni v dejavnosti elektrogospodarstva, premogovništva in naftnoplinskega gospodarstva. Šestega februarja 1992 so bile izvršnemu svetu skupščine Republike Slovenije, skupščini Republike Slovenije in ministru za energetiko poslana naslednje zahteve:

● 1. S 1. januarjem 1992 je treba zagotoviti polno uveljavitev: **panožne kolektivne pogodbe elektrogospodarstva Slovenije, panožne kolektivne pogodbe premogovništva Slovenije in drugih kolektivnih pogodb dejavnosti energetike Slovenije.** Zato je treba takoj odpraviti vsako zakonsko in administrativno urejanje osebnih dohodkov.

● 2. Sprejme naj se zakon o uresničevanju kolektivnih pogodb in ustrezno sankcionira neupoštevanje le-teh.

● 3. Skupščina Republike Slovenije in izvršni svet skupščine Republike Slovenije morata takoj izdelati in sprejeti razvojne usmeritve energetike v Republiki Sloveniji s posebnim podarkom na ekološki sanaciji obstoječih energetskih in procesnih objektov.

● 4. Reševanje začasnih in trajnih presežnih delavcev v podjetjih dejavnosti energetike v Republiki Sloveniji, ki so posledica razvojne usmeritve energetike v Republiki Sloveniji, mora potekati v okviru zakona, kolektivne pogodbe in internega akta podjetij ter programa reševanja presežnih delavcev in ob realizirani vlogi sindikata delavcev dejavnosti elektrogospodar-

dišni bruto osebni dohodek za mesec januar 1992 v višini 12.701,00 SLT

● 2. Vlada Republike Slovenije je že začela postopek za pregled vseh kolektivnih pogodb, ki jih je podpisala neposredno oziroma posredno preko pooblaščenih ministrov z namenom, da se določila kolektivnih pogodb ponotijo povsod tam, kjer je to upravičeno, s tem da se tako ponotene kolektivne pogodbe začnejo uporabljati, ko bo sprejet socialni pakt.

Do uskladitve kolektivnih pogodb se osebni dohodki izplačujejo v skladu z zakonom.

● 3. Vlada Republike Slovenije je v Politiki razvoja (Poročevalac Skupščine Republike Slovenije št. 6 z dne 18. 2. 1991) opredelila gospodarsko politiko in v tem okviru tudi strategijo energetike, ki bo upoštevala realno gospodarsko in družbeno učinkovitost porabljene energije ter možnosti in omejitve za iskanje najugodnejših razmerij med energetiko in preostalim gospodarstvom na tržnih odnosih. Elementom tržnosti bodo dodani popravki zaradi ekologije. Del potreb bo potrebno pokrivati z uvozom tudi na področjih, kjer je veljalo do zdaj pravilo popolne samooskrbe (električne energije).

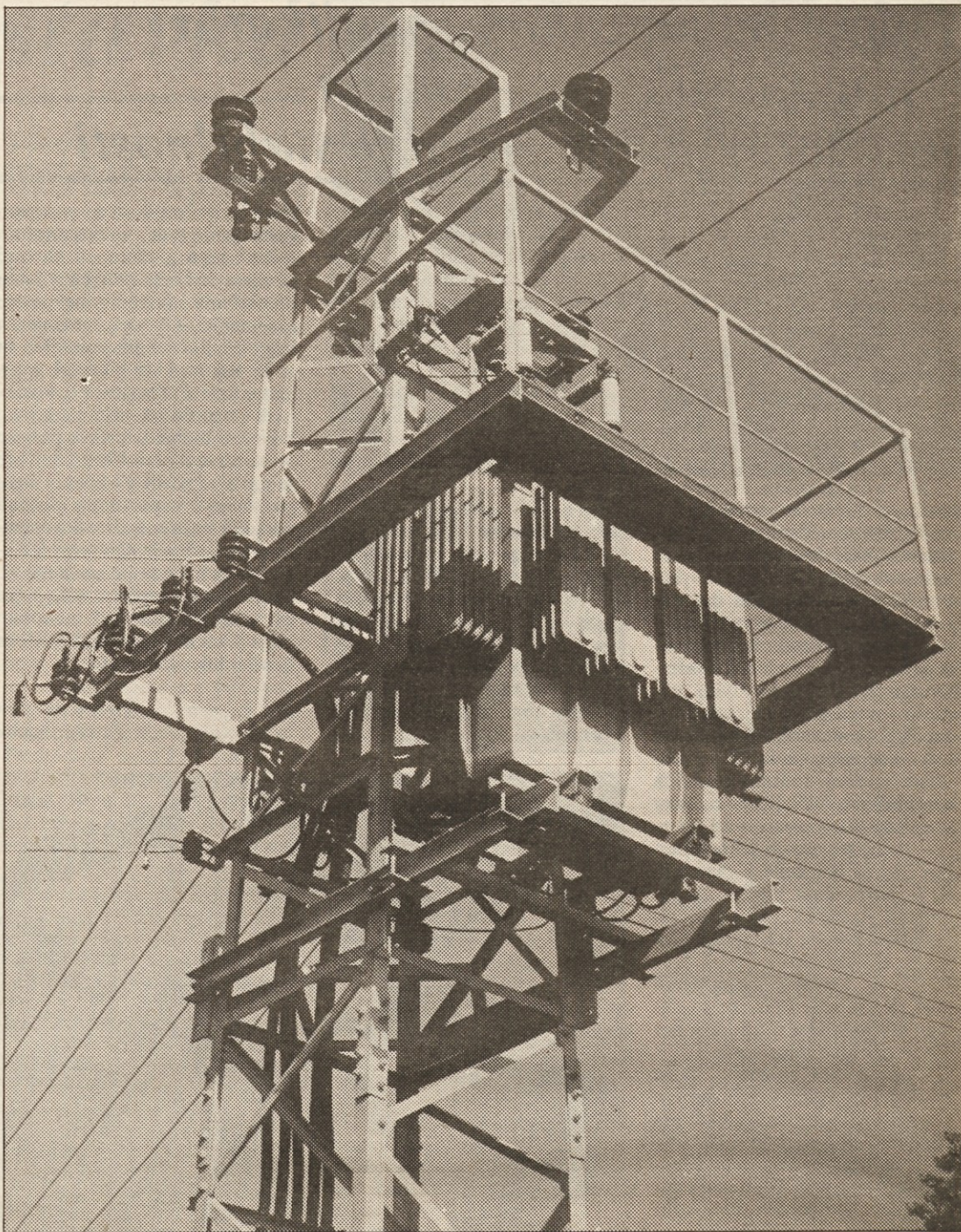
Podrobnejša razdelava po posameznih področjih energetike in možnih scenarijih njenega razvoja pa je obdelana v študiji Analiza razvojnih možnosti energetike Slovenije 1990-2020.

● 4. Problematika zniževanja števila zaposlenih se je in se bo razreševala na osnovi strokovnih podlag, pri tem pa upoštevalo skupaj sprejeta določila o pravicah delavcev, katerih delo postane v podjetju nepotrebno. To pomeni, da se bo navedena problematika razreše-

zahteve. Slednje še zlasti velja za prvo in drugo točko naših zahtev. Kolektivni pogodbi elektrogospodarstva in premogovništva sta začeli nastajati že v letu 1989.

Pogajanja za sklenitev kolektivnih pogodb so se pričela v letu 1990. Partner sindikata pri pogajanjih je bilo Ministrstvo za energetiko, ki mu je to pooblastilo dala slovenska vlada. Pogajanja za sklenitev kolektivnih pogodb so bila končana šele jeseni leta 1991. Pred podpisom teh pogodb so pri njihovem oblikovanju sodelovala še nekatera druga ministrstva. Kolektivni pogodbi sta bili sklenjeni in podpisani 28. 10. 1991. Za izvršni svet skupščine Republike Slovenije jih je podpisal dr. Miha Tomšič, minister za energetiko. Kolektivni pogodbi elektrogospodarstva Slovenije in premogovništva Slovenije sta bili vpisani v register kolektivnih pogodb 29. 10. 1991. Sklep o registraciji je izdalo ministrstvo za delo. Podlaga za sklepanje in uveljavljanje kolektivnih pogodb so tudi mednarodne pogodbe, ki jih je Slovenija kot mednarodno priznana dolžna spoštovati. Posebej moramo poudariti, da v času pogajanj za sklenitev kolektivnih pogodb Sindikat delavcev dejavnosti energetike Slovenije kot partner pri pogajanjih hitreje sklenitve pogodb ali ugodnejše rešitve v pogodbah ni izsiljeval z oblikami pritiska, kot so grožnja ali stavka, čeprav so za to obstajali objektivni razlogi in tudi zahteve članstva. Velja tudi povedati, da so pogajanja potekala zelo korektno in kulturno.

Sedaj pa smo se znašli v nemočem položaju: partner od sklenitve dalje ne spoštuje pogodb, ki jih je sklenil z nami, in vlada nam s svojimi zakonskimi in administrativnimi ukrepi znižuje in odpravlja že priznane pravice.

Odprto pismo Slovencem

Zakaj smo delavci v energetiki nezadovoljni

stva oziroma energetike Slovenije.

Poziv vladi in skupščini

Stavkovni odbor poziva izvršni svet skupščine Republike Slovenije in skupščino Republike Slovenije, da do 14. februarja 1992 **pisno sporočita odgovore** na postavljene zahteve ter da v skladu s 4. členom Zakona o stavlki predlagata začetek pogajanj.

V primeru, da izvršni svet skupščine Republike Slovenije in skupščina Republike Slovenije ne bosta ugodila postavljenim zahtevam oziroma pogajanja ne bodo uspešna, bo stavkovni odbor takoj po opozorilni stavlki začel organizirati **skrajno obliko stavke**.

Niti do 14. niti do 17. februarja 1992 nismo dobili ustreznega odgovora na postavljene zahteve. Torej kljub temu, da je slovenska vlada imela na razpolago kar deset dni, se zaradi naših zahtev ni niti sestralska niti nam ni nanje odgovorila. Stike z nami je zadnje dni sicer vzpostavil minister za energetiko dr. Miha Tomšič, ki pa očitno ni imel niti navodil niti pooblastil vlade za pogajanja z nami. Takšen razplet dogodkov v tistem času je pripeljal do tega, da je bila 18. februarja 1992 organizirana in uspešno izvedena 2-urna splošna opozorilna stavka v energetiki, s čimer je bila slovenska javnost že seznanjena. Šele po opozorilni stavlki se je 20. februarja sestala vlada Republike Slovenije in sprejela naslednja stališča do zahtev stavkovnega odbora Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije, ki smo jih prejeli še isti dan:

● 1. Vlada Republike Slovenije dovoljuje za elektrogospodarska podjetja in Rudnike rjavih premogov Slovenije izho-

vala v sodelovanju s sindikatoma, kot je to tudi opredeljeno v obeh kolektivnih pogodbah s področja elektrogospodarstva in premogovništva.

● 5. Za pogajanje s stavkovnim odborom Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije pooblašča vlada Republike Slovenije dr. **Andreja Ocvirka**, podpredsednika izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije, dr. **Miho Tomšiča**, ministra za energetiko in gospo **Jožico Puhar**, ministrico za delo.

Sindikatu ni izsiljeval!

V opozorilni stavlki 18. februarja so naši delavci ponovno in v celoti podprli vse štiri postavljene zahteve, stavkovnemu odboru pa so dali mandat, da vztraja pri njihovi uveljavitvi. Odgovori slovenske vlade, ki so zapisani v njenih stališčih, pa, kot lahko tudi sami presodite, niso odgovori na postavljene

Zato ponovno poudarjamo: **zahtevamo nič več in nič manj kot dosledno spoštovanje in polno uveljavljanje sklenjenih kolektivnih pogodb.**

Tudi v odgovoru na našo zahtevo po določitvi razvojne usmeritve za energetiko nismo zadovoljni. Iz stališč vlade je razvidno, kar vsi bolj ali manj poznamo, to je vrsta »možnih scenarijev«.

Iziljuje vlada!

Ti pa imajo toliko variant, da iz njih slovenski državljani, še manj pa delavci, ki je zaposlen v energetiki, ne more razbrati, kaj lahko v prihodnosti pričakuje. Zato je razumljivo, da smo zaposleni v energetiki do razvojnih vprašanj še posebej občutljivi, saj je z njimi najtesneje povezano naše preživetje in naša prihodnost. Z njimi je tesno povezana usoda 1100-članskega kolektiva Nafta Lendava, delavcev

jedrske elektrarne Krško, rudarjev, ki kopljejo premog, itd. Čeprav smo delavci, ki delamo v energetiki, včasih v javnosti napačno razumljeni, ko gre za vprašanja ekologije, želimo znova povedati, da te probleme neposredno občutimo ter da si želimo in zaslužimo urejeno in varno okolje. Zaradi Vaše in naše perspektive si želimo določeno in jasno razvojno energetsko politiko. To velja tudi za četrto točko naših zahtev, saj z njo želimo doseči najprej dorečenost razvoja in šele nato program ugotavljanja in razreševanja eventualnih tehnoloških presežkov delavcev. Ne pristajamo namreč na odpuščanje delavcev »na pamet«.

Z našimi odgovori na stališča vlade smo 21. februarja 1992 seznanili skupino, ki jo je vlada Republike Slovenije pooblastila za pogajanja z nami. Ker omenjena skupina očitno ni imela pooblastil za oblikovanje neposrednih

odgovorov na naše že opisane zahteve, ta dan nismo nadaljevali pogajanj.

Še isti dan (to je 21. februarja) se je sestel stavkovni odbor Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije. Na podlagi vseh povedanih dejstev je sklenil napovedati splošno stavko delavcev dejavnosti energetike Republike Slovenije. Ta bo 5. marca 1992 pričela se bo ob 6. uri in trajala do uspešno končanih pogajanj. S svojim sklepom o razglasitvi splošne stavke je stavkovni odbor 21. februarja 1992 pisno seznanil gospoda dr. Andreja Ocvirka, podpredsednika izvršnega sveta skupščine Republike Slovenije, skupščino Republike Slovenije in gospoda dr. Miha Tomšiča, ministra za energetiko. Vlada ima za odgovor na zahteve naših delavcev na razpolago 12 dni. Upamo in pričakujemo, da bomo v tem času uspešno končali tudi pogajanja. V nasprotnem primeru bodo de-

lavci prisiljeni realizirati svojo odločitev, ki so jo sprejeli z napovedjo splošne stavke 5. marca letos.

Našim delavcem tudi kot državljanom ni do tega, da bi za uveljavljanje svojih pravic posegali po skrajni obliki sindikalnega boja. So se pa zanje pripravljeno bojevati tudi po tej poti. Upamo, da nas bodo delavci drugih dejavnosti kot tudi širša slovenska javnost razumela, saj nam gre predvsem za uveljavljanje kolektivnih pogodb, za kar pa si v tem trenutku prizadevajo vsi delavci v naši novo priznani državi Sloveniji.

Ob tem naj poudarimo, da prevzema pred delavci dejavnosti energetike in slovensko javnostjo vso odgovornost za posledice ob neuspešnih pogajanjih vlada.

Franc Druks, predsednik stavkovnega odbora Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije

Javno pismo

ministru za finance Republike Slovenije

Območni sindikat Podravja Zveze Svobodnih sindikatov Slovenije je na seji 26. februarja letos obravnaval uresničevanje zahtev članstva za izboljšanje materialnega položaja. Ugotovil je, da je tudi Ministrstvo za finance RS s svojim pojasnilom glede veljavnosti zakona o računovodstvu posredno poslabšalo položaj zaposlenih, povezav z izvajanjem Zakona o plačah. Zakon o plačah namreč določa omejitve pri izplačevanju plač v podjetjih z nekrito izgubo oz. izgubo v tekočem poslovanju. Konkretno ta omejitve plač po-

meni 10-odstotno manjšo dovoljeno rast plač glede na mesečno rast življenjskih stroškov.

Po pojasnilu Ministrstva za finance namreč v RS ne velja 3. odstavek 28. člena Zakona o računovodstvu, ker je v nasprotju s pravnim redom v Sloveniji. Vsebinska tega odstavka namreč pomeni, da podjetja, ki so v poslovanju ustvarila dobiček, plačajo davek iz dobička, vendar pa ta obveznost ne more podjetja spraviti v izgubo. To pojasnilo Ministrstva za finance pa pomeni, da bodo podjetja zaradi obveznosti plačila davka iz do-

bička lahko izkazala izgubo.

Naša območna organizacija ZSSS je na konkretnem primeru nekega podjetja ugotovila, da je v tekočem letu uspešno poslovalo, pridelalo toliko dobička, da je pokrilo nekrito izgubo iz preteklega leta, vendar pa je bil kljub temu dobiček premajhen, da ne bi zaradi davka iz dobička v tekočem letu ponovno izkazalo izgubo.

Kot sindikat opozarjamo na posledice takšnih pojasnil za delavce tega podjetja in upamo si trditi, da tudi za mnoge druge zaposlene. Gre za težke posledice za njihov materialno soci-

alni položaj. Vse leto 1991 so zaradi nekrite izgube imeli omejitve pri plačah. Ko so v letu 1991 ustvarili dobiček tudi na račun svojih nizkih plač (60% po panožni kolektivni pogodbi), pa so ponovno izgubili, in te posebne omejitve veljajo še v letu 1992.

Zato Ministrstvu za finance RS javno postavljamo vprašanje, na podlagi kakšnih pristojnosti ali pooblastil je pojasnjevalo, da v RS ne veljajo nekatera določila zakona o računovodstvu, ker so v nasprotju s pravnim redom v Sloveniji. Na to javno postavljeno vprašanje pričakujemo tudi javni odgovor.

V javnih medijih se predvsem v zadnjem času pojavljajo mnenja, ki legalne zahteve sindikata po izplačilu plač v skladu s kolektivno pogodbo označujejo

kot neodgovorne zahteve, katerih uresničitev pomeni propad gospodarstva.

Omenjeno pojasnilo Ministrstva za finance bistveno posega v ustvarjeni dobiček podjetij, posledično povečuje nelikvidnost (izkazani dobiček je potrebno državi plačati s kvalitativnimi sredstvi, za morebitno zamudo pri plačilu pa plačati 1,2% zamudnih obresti na dan) in dodatno omejuje plače ter slabša že tako nemogoč položaj zaposlenih.

Kdo je tisti, ki v tej državi povzroča propadanje gospodarstva in spravlja vedno večje število prebivalcev te države v revščino, je tudi glede na problem, ki smo ga izpostavili, jasen.

Metka Roksančič, Območni sindikat Podravja Maribor

Predlog vladi Republike Slovenije

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 8

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Uresničimo tudi vaš predlog za sindikalne izlete in potovanja.

Posebno pomoč nudimo tudi pri lastninihju počitniških objektov sindikalnih organizacij.

Pišite nam ali telefonirajte na telefon 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/317-298.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO Hribi

- Počitniška hišica v Bohinju**, Bohinjsko Jezero – za 7 oseb v treh spalnicah, prijetnem dnevnem prostoru s kaminom, kuhinjo in kopalnico. Prijazna okolica v malce odmaknjem idiličnem kotičku pod Komarčo. Termini od 11. marca dalje. Cena dnevnega najema 950 tolarjev.
- Počitniška hišica na Pokljuki** – omogoča prijetno bivanje 9 oseb. Hiška ima veliko dnevno sobo, opremljeno kuhinjo, tri spalnice, kopalnico z WC. Cena dnevnega najema je 1.400 tolarjev. Možen je obračun za manj gostov. Posamezni termini do 27. marca.
- Apartmenta v Kranjski gori** – za tri ali šest oseb; spalnica, opremljena kuhinja. Cene: mali apartma 550 tolarjev na dan, veliki 1030 tolarjev. Termini do 15. marca dalje.
- Apartmenta na Krvavcu** za 4 osebe – cena 1400 tolarjev. Termini po 2. marcu. Popust pri smučarski vozovnici.
- Apartmenta na Pokljuki** – veliki apartma za 4 osebe: bivalni prostor s kuhinjsko nišo in jedilnim kotom, spalnica in kopalnica; velik balkon. Cena 800 tolarjev dnevno. Prosto po 8. marcu.
- Počitniški dom Kranjska Gora – Jasna** – več dvo- in štiriposteljnih sob z etažnim TWC. Cena polpenzion 790 tolarjev – turistična taksa 65 tolarjev. Termini po 23. februarju.
- Garsonjere na Rogli** – opremljene za 2 + 2 osebi. 7-dnevni termini od 30. marca dalje. Cena 635 tolarjev.
- Garsonjere na Kopah** – opremljene za 2 + 2 osebi. Termini: 10-dnevni od 24. februarja do 2. marca in 7-dnevni do konca aprila. Cena 635 tolarjev.
- Zdravilišče Mojstrana** – do 60 ležišč v 2- in 3-posteljnih sobah, prosti vsi termini po 16. februarju. Cene: polni penzion 23 DEM, polpenzion 20 DEM, nočitev z zajtrkom 17 DEM v tolarški protivrednosti. Gostje, ki ostanejo več kot 3 dni, imajo 100 tolarjev dnevnega popusta.

10. Brunarica na Veliki planini – opremljena za 8 oseb, dnevni najem 910 tolarjev. Termini po 7. marcu.

Zdravilišča

- Počitniški bungalov v Čatežu** – za 5 oseb, v celoti opremljen. Cena 670 tolarjev na dan. Termini v marcu.
- Atomske Toplice** – apartma za 3 osebe v celoti opremljen, TV. Cena 980 tolarjev na dan. Za kopalniške karte 60% popusta.
- Podčetrtek – Atomske Toplice** – opremljene hišice za 4 osebe. Cena 1030 tolarjev vključuje tudi 4 kopalniške karte. Od 24. februarja do 30. marca prosti posamezni 7-dnevni termini.
- Terme Čatež** – opremljena hišica za bivanje 4 + 1 oseba. Cena 1030 tolarjev vključuje 4 kopalniške karte. 7-dnevni termini od 2. marca dalje.

B. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

Lastnike počitniških zmogljivosti na slovenski obali in v Istri, ki bi želeli ponuditi proste termine za prvomajske praznike, vabimo, da nam to sporočijo.

C. KUPIMO

- Opremljeno garsonjere v Kranjski Gori**, velikost 30 kvadratnih metrov. Ponudbe s podrobnejšim opisom prostorov in opreme pošljite na Borzo sindikalnega turizma. Kupnina bo v celoti poravnana ob podpisu pogodbe.
- Rabljeno počitniško prikolico za 4 osebe**, staro od 5 do 8. let, kupimo.

D. PRODAMO

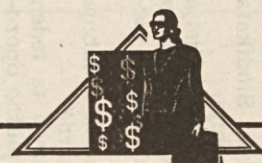
Počitniško prikolico IMV – letnik 1984 za 4 osebe, z vso dodatno opremo, z dograjeno leseno hišico kot predprostorom. Postavljena v Čatežu. Cena 250.000 tolarjev.

ATRISOVA PONUDBA SINDIKALNIM ORGANIZACIJAM

Sindikalne organizacije lahko prijavijo kandidate za opravljanje vozniškega izpita v Ljubljani. Pogoji: tečaj cestno-prometnih predpisov stane 1000 tolarjev in ga kandidat plača ob prijavi, ura vožnje stane 504 tolarje s plačilom mesec dni po prvi vožnji. S sindikalnimi organizacijami, ki bodo prijavile več kandidatov (v Ljubljani ali širši okolici), je možen dogovor za organizacijo tečaja cestno-prometnih predpisov in vožnje v kraju, za katerega se je odločila večina kandidatov. Prijave sprejema Atris.

Želimo vam prijetno bivanje, kjerkoli že ste – Borza sindikalnega turizma.

Borzna sodelavca
Metod Zalar in Doro Hvalica

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 **nudi od 1. 2. 1992** naprej sindikatam, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam

nove obrestne mere na revalorizirano osnovo.

Revalorizacijska stopnja za februar 1992 znaša 10,2% mesečno, preračunano na letni nivo 241%.

Obrestne mere za tolarске depozite so:

	MESEČNE	LETNE	
– vezava sredstev na odpoklic	60%–75% R	7,35%–8,53%	145%–181%
– vezava sredstev nad 1 mesec	R + 1%	10,3%	244%
– vezava sredstev nad 2 meseca	R + 2%	10,4%	248%
– vezava sredstev nad 3 mesece	R + 3%	10,5%	251%

DELAVCEM, KUPCEM STANOVANJ!

Stanovanjski zakon je odprl možnost za nakup stanovanj pod precej ugodnimi pogoji. Seveda pa je potrebno imeti denar. Vemo, da kupci stanovanj iščete različne oblike in načine, kako si ga zagotoviti. 60-dnevni zakonski rok vam omogoča, da svoja sredstva oplemenitite. Kako?

Odgovor vam ponuja Delavska hranilnica, d.o.o. Za vezavo sredstev pri nas do 59 dni, in sicer:

obrestna mera do 10 dni R	10,2%	241%
nad 10 dni + 5%	10,6%	258%

Če bi varčevali 100.000,00 SLT 59 dni, bi pod temi pogoji dobili vrnjeno glavnico z obrestmi v višini 122.825,00 LST.

Delavska hranilnica deluje na podlagi poslovne politike, ki jo sprejema skupščina ter na podlagi politike obrestnih mer, ki se določajo mesečno na osnovi revalorizirane stopnje R. Sredstva Delavske hranilnice so zavarovana.

V sindikatih podjetij in ustanov so mogoče predvsem tele oblike ter ugodnosti, ki jih nudi Delavska hranilnica:

1. V interesu sindikalnih organizacij in članov je, da **prosta sredstva članarine** nakažejo in vežejo na račun Delavske hranilnice. S tem ohranjamo realno vrednost sredstev in jih oplemenitimo, ker se sredstva **obrestujejo**.

Sredstva je v Delavski hranilnici mogoče vezati:

- na odpoklic – avista (rok za odpoklic je 3 dni)
- vezava sredstev nad 1, 2, 3 mesece.

2. Sredstva **Blagajn vzajemne pomoči**

Delavska hranilnica s tem ne posega v organiziranost in upravljanje s temi sredstvi v podjetjih in ustanovah, temveč se prosta sredstva BVP vežejo v hranilnici na odpoklic ali na določen čas (1, 2, 3 mesece). S tem se sredstva BVP oplemenitijo in tako omogočijo višje vsote pomoči ali kreditiranja članov.

3. **Namensko varčevanje delavcev**

Delavska hranilnica v sodelovanju s sindikati podjetij in ustanov na podlagi interesa članov – delavcev, organizira **namensko varčevanje delavcev**.

- mesečno višino varčevane vsote, rok in namen varčevanja se dogovori v podjetjih in ustanovah in na tej podlagi sestavi pogodbe (s tem tudi odnos Delavske hranilnice z varčevalci in vlogo sindikata).
- nameni so lahko na podlagi potreb delavcev različni: za ozimnico, za kreditiranje ali za druge namene,
- za uvedbo hranilnih knjižic se bo to varčevanje avtomatično preneslo na hranilne knjižice,
- za konkretno izvedbo se bomo dogovorili v podjetjih in ustanovah, zato v hranilnici pričakujemo vaš interes in poziv.

Pohitite ter varno in ekonomično naložite svoj prihranek. Naše geslo je KAKOVOST SO LJUDJE. Dodatna pojasnila lahko dobite po tel.: 061/312-098, 316-881.

pravkar izšlo

Dr. Bogdan Kavčič

DELAVCI IN

UPRAVLJANJE PODJETIJ

Iz vsebine:

- Participacija – kaj je to?
- Vzroki participacije
- Cilji participacije
- Vsebinska in moč participacije
- Organizacijske oblike participacije
- Prednosti in kritike participacije
- Uspešnost podjetij v lasti zaposlenih
- Evropski modeli participacije
- Od samoupravljanja k soupravljanju
- Kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«

S 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5 odstotni davek.

Knjiga je izšla v založbi ČZP Enotnost, Ljubljana

Dalmatinova 4.

Cena: 250 SLT.

Naročite jo lahko na naslov:

Ljubljana,
Dalmatinova 4, telefoni št. 321-255, 110-033.

KONZUMI

KONZUM v Ljubljani odprl novo trgovino

V ponedeljek, 25. februarja 1992 so člani sindikatov postali bogatejši za novo pridobitev. Na Vošnjakovi 5 v Ljubljani je namreč Konzum odprl novo samopostrežno trgovino, ki se jo bodo razveselili predvsem ljubljanci, saj je v samem središču mesta (za hotelom Lev). V njej boste lahko dobili skoraj vse, pa še 5 odstotkov boste plačali manj, če boste kupili za več kot 1.000 tolarjev blaga in če boste imeli s seboj člansko izkaznico. Če pa želite izvedeti še kaj več, pokličite na telefon 320-963.

R. P.

SVEŽE S TRGA

Osrednja ljubljanska tržnica od 24. do 28. februarja 1992.

Mlevski izdelki		solata endivja	150–160
ajdova moka	140	solata mehka	200–250
koruzna moka	50–60	špinača	280–320
pšenična moka	40–50	kislo zelje	60–80
Zelenjava		Sadje	
cvetača	100–150	hruške	60
česen	240–280	jabolka	50–90
fižol v zrnju	80–140	orehova jedrca	550–600
krompir	20–30	suhe slive	200
korenje	80–120	Jajca	10–15
motovilec	600–800	Med	260–350
ohrov	100–120		
radič	240–320		
čebula	40–80		

Preberite ta teden v slovenskem tedniku

NOVA DOBA

POSLANCI IN KONJI

DRUŽINA M. VOLJČA

TV ZA TEDEN DNI

Dober časopis za slabe čase

KAMELEONSKI PRORAČUN

Vlada bo te dni ponovno poslala v skupščino popravljeni in, kot trdi finančni minister Dušan Šešok, napotilim skupščine prilagojeni osnutek proračuna Republike Slovenije za letošnje leto. Vlada trdi, da je upoštevala vse pripombe, ki jih je na račun prvega osnutka izrekla skupščina in ga zmanjšala realno za okoli 22 odstotkov, s tem da so se najbolj sporne postavke, tiste za policijo in vojsko zmanjšale kar za polovico. Nekaj javnih proračunov pa bo dobilo nekaj več denarja, vendar meni minister Šešok, proračun in javna poraba bosta letos vsebinsko močno okrnjena. Kar pomeni, da vrsto nalog, ki jim vlada pripisuje velik pomen, ne bo mogoče uresničiti.

Kljub temu pa je mogoče napovedati ponovno vročo debato v skupščini, ko bo sprejemala oziroma obravnavala ta osnutek. Janez Kopač, predsednik skupščinske komisije za proračun in javne finance je vladni pripisal nerazumno in dejal, da drži figo v žepu. Neresno da je tako veliko spreminjanje postavk v proračunu, kot sta jih doživeli postavki za notranje ministrstvo in ministrstvo za obrambo. Tako velike spremembe v resnih državah niso mogoče, meni Kopač in dodaja drugo skrb: ali morda vlada računa, da bo lahko tudi letos, tako kot lani, proračun poviševala brez sodelovanja skupščine, takoimenovano re-nominacijo proračuna.

Odprtih pa je še nekaj drugih

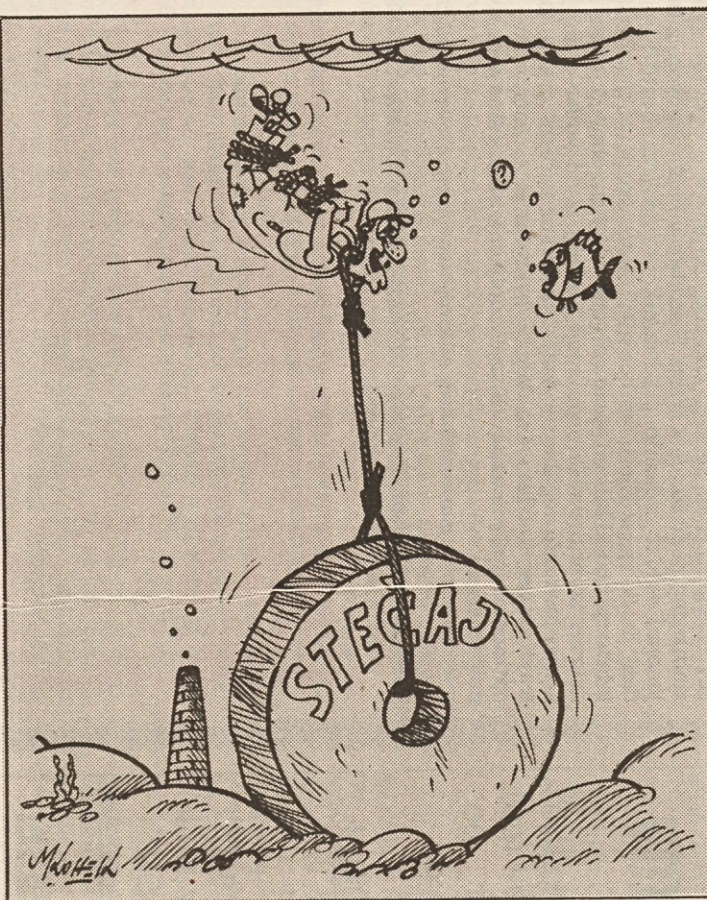
vprašanj, kot na primer tisto, ali skupščina tudi letos ne bo imela nadzora nad trošenjem sredstev v notranjem in obrambnem ministrstvu, kljub temu da je bil ustrezen zakon lani sprejet.

Vprašanje je tudi, kolikšen delež družbenega proizvoda bo treba dati za proračun in celotno javno porabo. Ali le okoli 56 odstotkov, kot trdi Dušan Šešok, ali, upoštevaje javni dolg, še kaj več. Tudi javni dolg, ki ga vlada namerava letos »imeti«, je dvojna postavka: 17 milijard tolarjev ga bo, pravi Dušan Šešok. In za 8 milijard tolarjev v tujini, dodaja Janez Kopač, ne da bi minister (v TV »Žarišču«) kaj protestiral.

Kopač je v TV »dvojuhu« z ministrom za finance odprl za širšo javnost neznanost, vendar zato ne nepomembno podrobnost iz prelivanja proračunskega denarja. Če smo prav razumeli, vlada s posebno tehniko ustvarja vtis, kot da nekega denarja sploh ni porabila, čeprav ga je.

Se dodaten dvom o realnosti znižanja proračuna vzbuja lanskoletno ravnanje ministrstev, ki se niso obnašali racionalno in tudi ne kaže, da bi se letos, čeprav vse po vrsti trdijo, da sredstev za vse (najbrže po njihovem nujno potrebne) naloge ne bo.

Zanesljivo pa ob tem že popravljenem osnutku proračuna še vedno ni upoštevana zahteva gospodarstva, da je treba naj-

Možak na vrvi je personifikacija vsaj 65000 delavcev, ki za zdaj še imajo delo, toda v podjetjih, ki bi morala v stečaj, če ne bi veljal moratorij na stečaje (ki jih po zakonu prijavlja SDK). Za njimi pa stoji še kakih 200000 zaposlenih v podjetjih, ki so nelikvidna. V Sloveniji je kakih 250000 nevalificiranih delavcev. Dela pa je v prihodnje – ob sedanjem tempu investiranja – zagotovljenega za komajda 80000 takšnih delavcev. Po uradnih podatkih je bilo konec januarja letos na slovenskih zavodih za zaposlovanje prijavljenih 94065 ljudi. B. R.

prej pogledati, koliko sredstev je mogoče za proračun sploh nameniti, potem pa ta sredstva razporediti za posamezne javne potrebe. Upamo, da bo v parlamentu tudi o tem »padla« kakšna beseda. Boris Rugelj

TAM: REDKOKDO OSTAL BREZ DELA

V petih letih, kar se je začela velika kriza v mariborski Tovarni avtomobilov, se je TAM reorganiziral v holdinško družbo z desetimi podjetji. Število zaposlenih se je zmanjšalo za dobrih 40 odstotkov, letos se bo pa še za nekaj odstotkov. Vendar: v istem času je v TAM delo izgubilo – po besedah predsednika družbe Maksa Senice samo 120 delavcev. Vsi drugi odpuščeni so dobili delo drugje (ali bili upokojeni). Poleg tega je TAM tudi povečal lastni kapitalski delež od 9 odstotkov leta 1987 na približno polovico potrebnih sredstev lani. V sanacijo vložena sredstva pa je TAM v celoti povrnil. Sanacija je doslej veljala 300 milijonov mark. Če bi TAM šel v stečaj, bi stroški znesli več kakor milijardo mark.

V TAM se je v teh letih prekvalificiralo več kot 2000 delavcev, ki so ali delo obdržali v TAM ali odšli na svoje ali se zaposlili v sorodnih organizacijah. Ker je sanacija programska, kapitalna in kadrovska uspela, so stroški zanjo dejansko mnogo nižji od vloženi 300 milijonov mark, meni Senica. Jožica Puhar, mi-

nistrice za delo, pa TAM prišteva med najbolj uspešna podjetja glede prezaposlovanja tehnoloških presežkov delavcev. Ministrstvo je pri sanaciji TAM sodelovalo s finančnimi sredstvi, tako kot v številnih drugih podjetjih. Jožica Puhar ocenjuje, da bi bilo brez teh posegov vlade oziroma ministrstva v politiko zaposlovanja kakih 30 do 40000 več nezaposlenih delavcev. Ministrstvo za delo sodeluje tudi pri ustanavljanju novih delovnih mest, zlasti v novih firmah. Znan je projekt Heureka 60, katerega cilj je odpiranje malih podjetij z do 15 zaposlenimi delavci, zelo specializirane poslovne usmeritve. Direktor podjetja Heureka, Ivan Hozjan, ki je nosilec omenjenega projekta, računa, da se bo v petih letih obdržalo trdno pri življenju kakih 30 podjetij z okoli 400 zaposlenimi. V teh podjetjih se ustanoviteljski deleži razdelijo med Heureka, ministrstvo za delo ter zasebne podjetnike. Za zdaj imajo preko Heureka ustanovljena podjetja skupno okoli 12 milijonov mark prometa.

R. B.

POSLOVNA DRZNOST PODPRTA Z ZNANJEM

Namesto da bi šlo v stečaj, je podjetje TAM iz Mengša postalo, po besedah direktorja in lastnika, Živka Rozmana, moteče podjetje na tujem trgu opremljevalcev luksuznih plovil. Pred dvema letoma so se težave stopnjevale do te mere, da je bilo 70 delavcev na tem, da gredo na cesto. Naročnikov v Jugoslaviji je bilo za to podjetje, izdelovalca notranje opreme za reprezentančne objekte, vse manj, v tujini pa so se pojavljali samo občasno. Toda vodstvo je naredilo tvegano potezo: lotilo se je še praktično neznanega trga – opremljanja luksuznih plovil. Ker je bilo za tako delo, ki je potekalo tudi v tujini, potrebnih nekaj dodatnih znanj, so delavce nagnali v izobraževalne postopke. Učili so se jezikov, nekaterih specialistič-

nih znanj in tudi – novega odnosa do dela in kakovostno opravljenih poslov. Lani so za te namene dobili tudi izdatno pomoč ministrstva za delo. Rezultat: še 89. leta niso bili znani preko meja takratne Jugoslavije. Leto kasneje so smeli opremiti eno plovilo v ZDA. Lani so z opremljanjem plovil zaslužili že 12 odstotkov vsega prihodka, letos pa bodo 70 odstotkov prihodka pridobili z opremljanjem luksuznih ladij. Korist preusmeritve pa je opaziti tudi v številu inovacij, ki jih prijavljajo delavci. Pred tremi leti so izplačali 2 inovaciji, lani pa že 22 in za letos jih je že 20 prijavljenih. Skratka – poslovna drznost, podprta z znanjem, je zajamčen uspeh.

R. B.

Dandanes je mogoče takšne slike posneti samo v največjih »špicah«, sicer pa trgovine zevajo nedeljsko prazne. Če upoštevamo, da so najnujnejši življenjski stroški, izračunani po veljavni metodologiji, mnogo višji od trenutno veljavne zajamčene plače (neto 8000 tolarjev), to ni nič čudnega. Glede na rast cen živil in drugih življenjskih potrebščin v zadnjih dveh mesecih, pa za njihovo pokritje ne zadošča niti vsota, ki so jo svobodni sindikati predlagali prejšnji mesec (10300 tolarjev neto). Košarica nujnih življenjskih potrebščin, ki jo ljudje nosijo domov, je iz meseca v mesec lažja. Ali bo vlada končno razumela, da morajo ljudje jesti, če hočejo delati...

NAJ-PODJETNIKI

Imamo konje za dirko v Evropo: podjetnike, ki zaslužijo naslov »podjetnik leta«. Svoje, oziroma svojo, saj je to podjetnica, ki jo je nedavno tega izbrala revija »Naša Žena«. Gospodarska zbornica je svojo tradicionalno nagrado, prejšnja leta imenovano po Borisu Kraigherju, podelila petim direktorjem (izmed 18 bolj ali manj enakovrednih kandidatov) – za gospodarske dosežke trajnejšega po-

mena. Nova revija »Podjetnik« pa je te dni podelila naslov podjetnik leta svojemu izbrancu. Ker ima vsak podeljevalec svoja merila pri izboru, bomo ta merila primerjali, poskušali stične točke in poskusili ugotoviti, ali lahko na njihovi osnovi delavci sami, vsaj približno, ugotovijo, kakšnega direktorja imajo. Čeprav je za ta namen dovolj dobra tudi višina plač v podjetju (kljub temu, da so zamrznjene).

R. B.

Na skromen cekar kruha, mleka in soli požrešna davkarija že preži...

(Najnovejša narodna)

Novo in koristno
Za vse, ki vas zanima

Nova ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Avtor: mag. Aleksej Cvetko

Hkrati o tem, ko predstavljamo priročnik Nova ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pripravljamo tudi seminar o novem pokojninskem in invalidskem sistemu.

Razčlenjene bodo vse spremembe zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s posebnimi poudarki na temah:

- zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji,
- spremembe pogojev za upokojevanje,
- nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni,
- nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti,
- spremenjeni postopki za uveljavljanje in varstvo pravic, revizija, sodno varstvo,
- organizacijske spremembe,
- kako s pridobljenimi pravicami

Seminar bosta vodila avtor priročnika mag. Aleksej Cvetko in dr. Ivan Žužek, sodnika Sodišča združenega dela Republike Slovenije.

Kotizacija za seminar, ki bo v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana, znaša 2.000 tolarjev.

OPOZORILO: Seminar bo organiziran po sprejetju zakona. Točen datum bo objavljen, vse udeležence bomo pravočasno obvestili.

V kotizacijo je vključen priročnik.

Kotizacijo nakažete na ŽR ČZP Enotnost: 50101-603-46834

Prednaročniška cena priročnika je 430 tolarjev.

Naročite ga lahko pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, telefoni št. (061) 321-255, 110-033, 311-956, 313-942.

S 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5 odstotni davek.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam
..... izvod(ov) priročnika ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO
Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

- račun bomo plačali v zakonitem roku
- priročnik pošljite po povzetju

Posameznim kupcem in naročila po telefonu pošiljamo po povzetju!

Žig Podpis naročnika:

PRIJAVNICA ZA SEMINAR O NOvem POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM SISTEMU

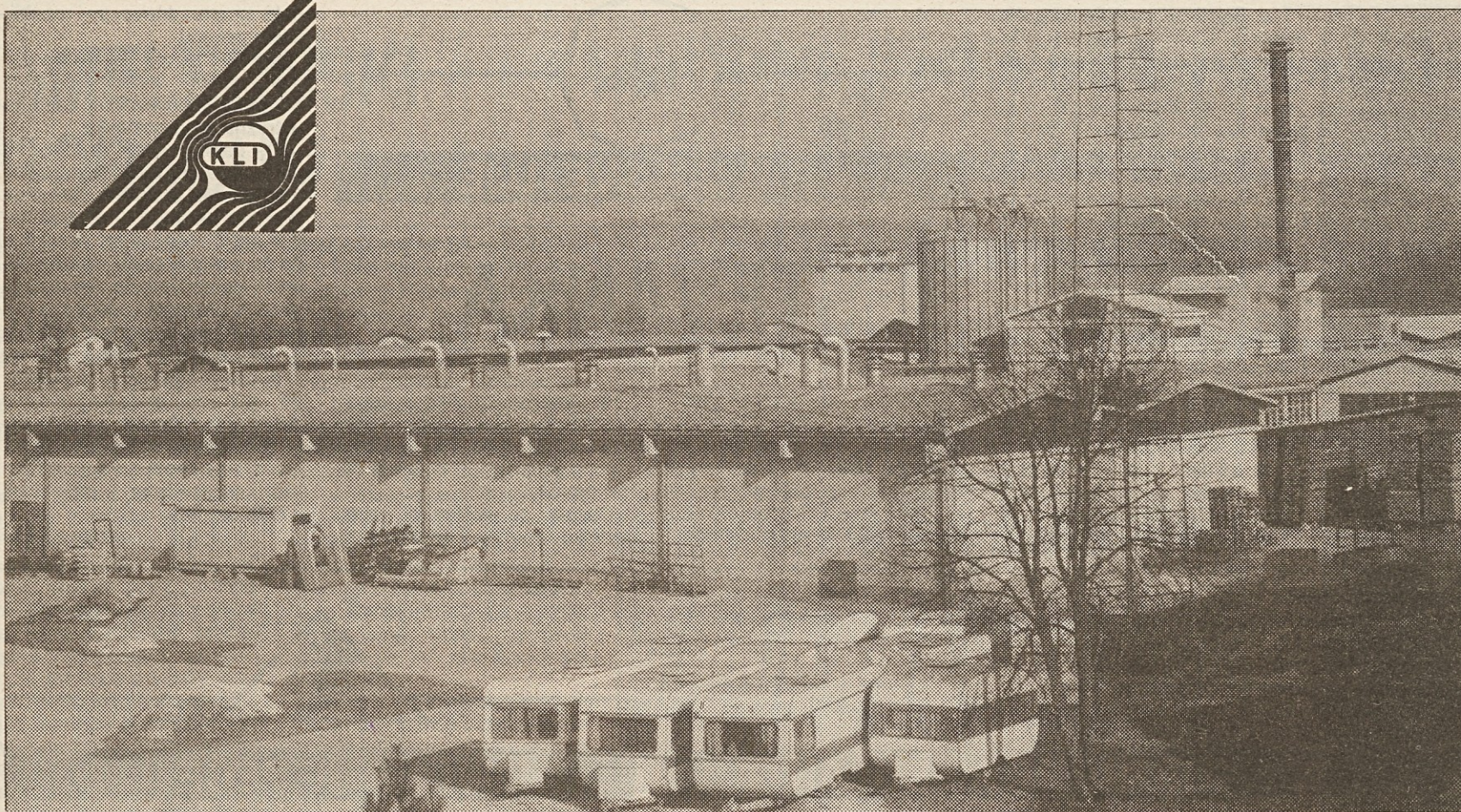
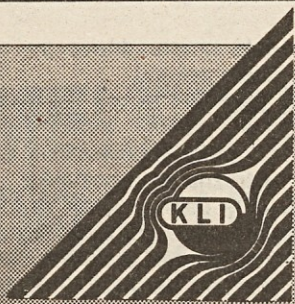
Naslov:

Ulica, pošt. št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

- Kotizacijo 2.000 SLT bom poravnal na ŽR ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, št. 50101-603-46834
- Potrđilo o plačani kotizaciji bom predložil na seminarju.

Žig Podpis:

»Note klasičnih skladateljev, iz katerih se da z uglašenimi inštrumenti zaigrati nadvse čudovite melodije, so zagotovo prave, o tem ni nobenega dvoma; zanič so lahko le izvajalci, ki strun ne znajo pravilno ubirati,« je prepričan Alojz Sajovec, glavni direktor KLI Logatec. Vendar... »Vendar me izkušnje učijo, da se 'normalni' Slovenci s to resnico le težko strinjajo. Rajši se zadovoljijo z ugotovitvijo, da je za izžvižgavanje njihovih koncertov poglaviti krivec – dirigent. In dokler bo tako, bodo ostajali na ravni povprečne vaške 'pieh muzike', namesto da bi se pripravljali za nastop na odru dunajske filharmonije.«

Kako preseči takšno stanje? Alojz Sajovec je o tem razmišljal dan in noč (in o tem še nenehno tuhtal), vendar se njegov tek k jasno zastavljenemu cilju – tržni ekonomiji – vedno »zahakla« ob kakšni (ne)predvideni oviri. »Enkrat se zaletiš v lastno državo, drugič v mednarodne kaveljce... nenazadnje pa tudi v svoje ljudi,« raztolmači. »Prav spoznanje, da moramo najprej spremeniti samega sebe, šele nato državo, je lahko ključnega pomena za zagotovitev spodobne življenjske ravni povprečnega Slovenca.«

Ne čakaj pomladi...

Ko je bila konec leta 1990 ukinjena »pogubna Markovičeva politika«, je tudi v KLI-ju zavela pomlad, le da je bila – žal – zelo kratke sape. »Napočila je vojna, ki je za sabo pustila mnogo več posledic, kot si mislite,« pripoveduje Sajovec, eden redkih, če že ne edini Savinjančan med Notranjci. Pa ne le zaradi vpoklicev njihovih delavcev na državljansko dolžnost? »Ne, predvsem zavoljo

Alojz Sajovec: »Šele tedaj, ko se bodo ljudje soočili z resnico o trgu, bodo prav spoznali pot do uspeha.«

KLI Logatec dela za znanega kupca. Boste med njimi tudi vi?

KLIje

Počitniške prikolice so na varnem, 960 delavcev v tovarni pa tudi...

700 tisoč dolarjev prometa (!), ki smo ga iztržili v 'spodnjih krajih', in zaradi resursov (beri: lesa), s katerimi smo se tam doli napajali.« Skratka: vojna in padec kupne moči na območju celotne bivše Jugoslavije, torej tudi Slovenije, sta nas postavila pred dejstvo, da se je treba usmeriti predvsem v izvoz. Kaj takšnega se pa seveda niti slučajno ne da uresničiti kar čez noč...«

V KLI-ju zdaj vlagajo »ogromne napore« za svojo samoohranitev. Je že res, da so lansko poslovno leto zaključili s pozitivno bilanco »in ostali v glavnem celi«; toda morali so se prilagoditi potencialnemu kupcu – v glavnem nemškemu. »Seveda z vsemi ustreznimi tržnimi aktivnostmi, ki v ta delokrog pač sodijo!« opozarja Sajovec in mimogrede strese iz rokava, da bodo letos prodali v Nemčijo za več kot deset milijonov mark svojih izdelkov. »Tako sodimo, da smo v primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami kar uspešni.« Če že niso kakšen korak pred njimi.

Oskrbo z lesom so v glavnem rešili z novimi »viri« (poslovna tajna!), odvečne skrbi pa bi se zlahka iznebili, če bi na Slovenskem zgladili vse gozdarsko-lastninske peripetije. »Velja za vso Slovenijo: če ne bomo gradili svoje industrije na lastnih resursih, nas bo vzel hudič...«

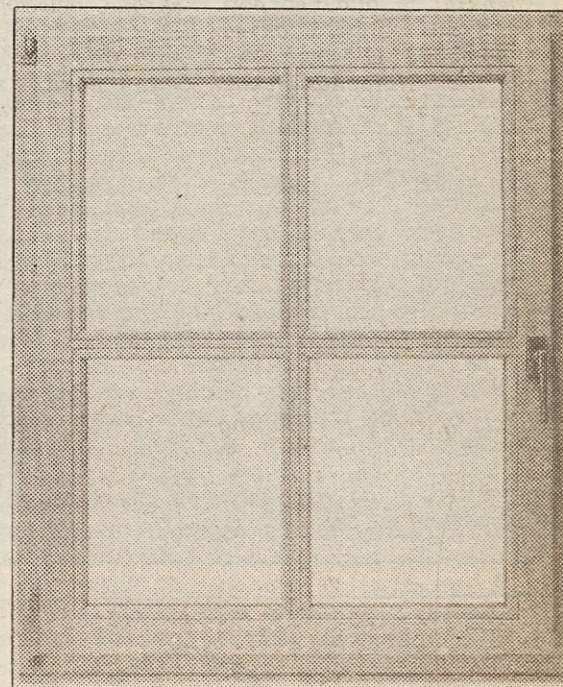
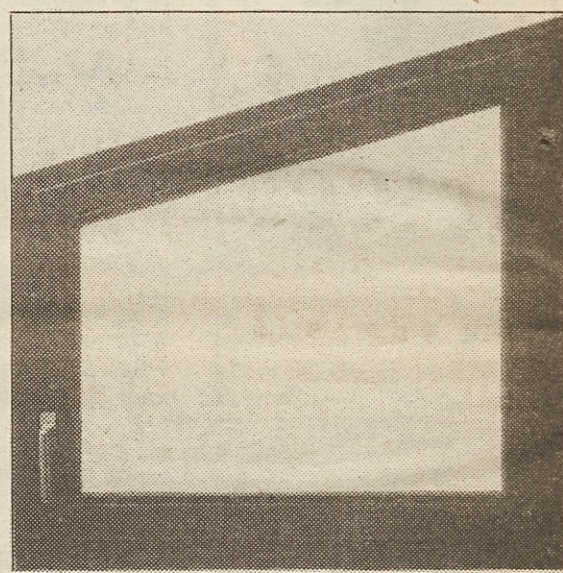
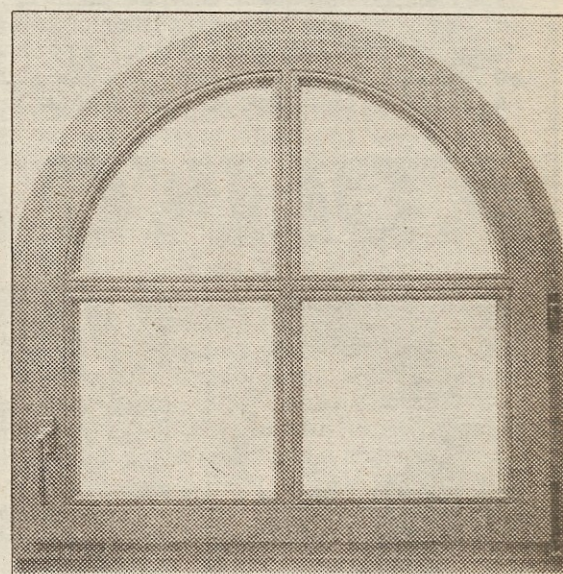
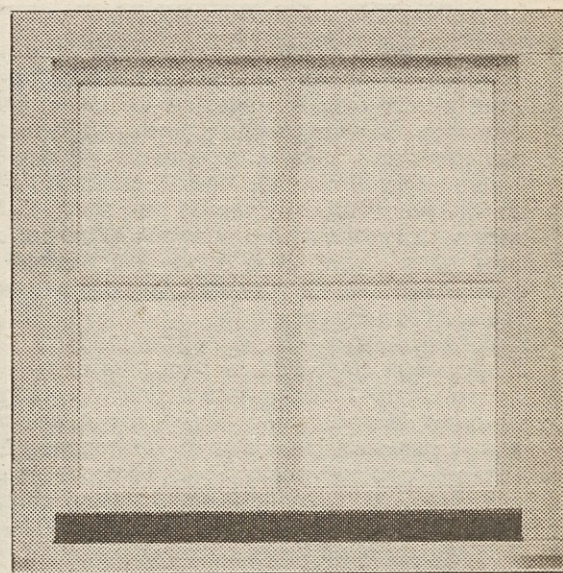
Takšna dejstva so vpeta tudi v skupna razmišljanja poslovodnih mož vse lesne industrije na Notranjskem in Primorskem, združenih v projektu KONLES. Njegove raziskave kažejo, da bi se s smotnim delovanjem dalo prodreti v »toliko opevano« Evropo, če... »Če bi zmanjšali stroške!« Stvar se zdi popolnoma jasna, vendar je treba za njo potegniti vseh 960 klijevcev. To je pa težavno opravilo.

Težavno najprej zato, ker v KLI-ju še vedno vodijo »politiko« maksimalne zasedenosti proizvodnih zmogljivosti, nenazadnje zaradi tega, ker »evropska ekonomika« pač zahteva uresničevanje svojih norm. Direktor bi v »nekih normalnih možnostih« videl preživetje svoje firme tudi do silvestrovega '92, toda za to potrebni pogoji se spreminjajo iz dneva v dan. Kapital pa namerava ohraniti. Neizprosno in v vsakih pogojih lastninjenja!

Misljijo na jutri

KLI Logatec je tudi v takšnih razmerah ohranil poslovanje v okviru svojih meja, tudi finančnih. Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal sicer ni bilo njihovo geslo, je pa bilo njihovo prepričanje, da se morajo pri gospodarjenju opirati tudi na lastne finance. »Kar bi se v najnovejšem političnem žargonu lahko glasilo tudi tako, da za nobeno ceno nismo iskali novih lastnikov!« Sajovec dvigne prst. »V predalu sicer imamo dokapitalizacijski projekt podjetja za nove razvojne programe, vendar smo ga zamrzili, dokler ne bo jasna nova lastninska zakonodaja.« Po bližnjici pa nočejo, čeprav jo menda poznajo...

Poznajo, pravzaprav doživljajo, pa tudi dejstvo, da ljudje čedalje težje živijo. Prejšnji teden so njihovi delavci izvedli celo tihi štrajk. »Žal se še premalo zavedajo, da pri nas res ne bo več tako, kot je bilo,« nadaljuje Sajovec in dodaja: »Če smo v januarju in februarju napravili toliko kot v enakem obdobju lani, zakaj ne 'gremo gor' s plačami? Popolnoma logično vprašanje. A kje vzeti, ko je pa tolaški tečaj nasproti dolarskemu precenjen.« Navsezadnje se s temi resnicami spoznavajo tudi

ljudje. »Ali naj podjetje rešuje na primer takole zadevo, kako človeku poravnati stroške za kurjavo, če si je zgradil preveliko hišo? Ne!« Ob tem pa pove, da v KLI-ju nikakor ne pristajajo na »slovensko vrednoto« preživetja iz dneva v dan. »Vedno smo namreč mislili na jutri.« Je pa res, da ga dolgo čakajo.

Korajža velja!

Vse težje tisti znameniti jutri seveda pričakujejo šefi. Le morasto noč imajo pred očmi, kako (do) povedati svojim ljudem, da je njihovo delo »premalo učinkovito«, stroški zanj pa »preveliki«. Tisti, ki so šli s trebuhom za kruhom v tujino, so kmalu spoznali, koliko je vreden pošteno zaslužen denar. Drugi se bodo morali do te resnice dokopati – doma. Žal...«

Po Sajovčevih besedah so v KLI-ju zdaj v fazi ozdravitve. Bolezen je sicer huda, terapija pa jasna kot vselej doslej – Zahod.

»Vsak se težko sprizani z resnico, da je zbolel za tem ali onim. Ko pa to vzame na znanje, je drugačne volje.«

To velja za vse.

E. P.

EN OTROK VREDEN DVE LETI IN ŠEST MESECEV SLUŽBE

Slovenska skupščina še vedno ne more sprejeti novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, čeprav bi moral začeti veljati že z začetkom letošnjega leta. Vzrok je en sam amandma k predlogu zakona, glede katerega se poslanci treh skupščinskih zborov še niso uspeli uskladiti.

Gre za amandma k 51. členu predloga zakona, ki določa, kolikšno pokojnino vam odmerijo glede na doseženo pokojninsko dobo. Ženske so bile pri tem pri nas od nekdanj 5 let na boljšem kot moški. To smo sprejemali za tako

samo po sebi umevno, da se je le redkokdo vprašal, zakaj je tako. Možna razlaga je ta, da ženske delajo za polno pokojnino le 35 in ne 40 let kot moški, ker se jim 5 let prizna na račun materinstva.

In v tem grmu tiči zajec.

Niso vse ženske matere, pa kljub temu vse delajo le 35 let. Komisija za družino pri slovenski skupnosti je vložila amandma, ki naj odpravi diskriminacijo moških s strani žensk: Pri tem se komisija lahko sklicuje na Evropsko skupnost, kjer bodo po 1. 1. 1993 tudi odpravili vse oblike diskriminacije pri pravicah moških in žensk. (Pravi razlog za amandma pa je verjetno v tem, da bi ženske spodbudili

k odločitvi za več otrok, saj bodo zato nagrajene za štiri leta.) Premajhno število rojenih otrok v Sloveniji postaja že problem.

Po novem naj bi, seveda če bo amandma sprejet, ženske delale za polno pokojnino 40 let. Toda, pozor! 38. člen istega zakona ženskam še vedno dovoljuje, da gredo v pokoj 5 let mlajše kot moški. Moški se bodo upokojili šele pri starosti 63 let, ženske pa že pri starosti 58. let. Predlagalce amandmaja k 51. členu nič ne moti diskriminacija moških v 38. členu!

Gre pač za to, da si bo ženska odmero svoje polne pokojnine lahko zaslužila na dva načina – ali s službo in obveznim pokojninskim zavarovanjem ali pa z rojevanjem živorojenih otrok. Za vsakega otroka, ki se bo rodil živ, bo ženska s stalnim prebivališčem v Sloveniji dobila 5 % po-

kojninske osnove, kar je enakovredno 2 letoma in 6 mesecev zavarovalne dobe. Dva otroka bosta ženski torej prinesla 5 let, ki bi jih morala sicer oddelati, da bi tako kot moški delala 40 let. V pokoj bo šla torej toliko stara kot doslej.

Višja pokojnina le za živorojene otroke

Toda pokojnino si bo z otroki lahko zaslužila samo tista ženska, ki bo v svoji delavski knjižici imela potrjenih vsaj 15 let pokojninske dobe. In pokojnino bo lahko uveljavila šele, ko bo stara najmanj 58 let (oziroma 53 let, če bo zbrala 40 let pokojninske dobe).

To pomeni, da ne bo nič s pokojnino zgolj na račun rojevanja otrok. Pri odmeri pokojninske osnove pa seveda štejejo zgolj prispevki od dejanske plače.

Kaj pa bi amandma, če bo sprejet, prinesel ženskam materam, ki so se že upokojile po starih predpisih, ko materinstvo pri odmeri pokojnine še nič ni štel? Vložiti bi morale zahtevek, da se jim pokojnina odmeri po novih predpisih. To pa pomeni, da večina ne bi imela več polne pokojninske dobe, saj bo ta po novem tudi za ženske 40 let. Resnici na ljubo, predlagatelj amandmaja ni mislil tako daleč, da

bi premislil vse posledice, če bi bil ta sprejet.

Amandma nagrajuje za višjo pokojnino zgolj živorojene otroke. Ženske, ki so imele smolo, da so rodile mrtvega otroka ali da niso mogle zanesti, ne pridobijo nič. Tudi ženske, ki posvojijo in vzgojijo otroka, niso upravičene.

In kakšne so možnosti, da amandma uspe? Presenetljivo – videti je, da velike! Presenetljivo je tudi to, da se ženske niso organizirale in se potegnile za svoje pravice, kot so to storile v zvezi s pravico splava v ustavi. Spominjam se, kako so pred nekaj leti peli telefoni in jokale ženske, ko so novinarji iz Beograda napačno sporočili, da se bo ženskam z zveznim zakonom za 5 let podaljšala delovna doba.

Toda za marsikatero žensko bi ta amandma pomenil tik pred upokojitvijo neznan rok, saj se bo ta zopet za 5 let oddaljila. Razrešeno tudi ni vprašanje, kdo bo plačal pokojnino ženskam, ki niso vplačevale prispevkov za pokojninsko zavarovanje, uživajo pa višjo pokojnino. Marsikdo tudi misli, da bi bile mlade ženske, ki so dovolj mlade, da lahko rojevajo otroke, bolj hvaležne za denarno pomoč pri vzgoji otrok, kot pa za obljubo, da bodo na stara leta imele višjo pokojnino.

Lučka Böhm

kričec
primer

NA STRANSKEM TIRU CIVILIZACIJE

Naenkrat ni bilo več poti. Samo blato, daleč naokrog. Do domačije Glasovih moramo peš. Naravnost skozi gozd. Čez noč zapadel sneg se je ravno stopil in vse je mokro in spolzko. Pasji lajež pove, da se približujemo domačiji. Takoj pod hribom je, stisnjena ob rob gozda, lesena, s slamo krita kmečka hiša, ki jo je zob časa že močno načel. Čisto na vrhu je streha vzdolž pokrita z debelim najlonom. Zdi se, da se bo zdaj zdaj sesedla.

Presladol, vas z naokrog raztresenimi hišami, kjer je dom Alojza Glasa, delavca, ključavničarja na čakanju iz tovarne Sigmat v Brestanici pri Krškem. Ne more imeti več kot 25 let. Le kakšnih pet let je bil redno zaposlen, takoj po vojaščini. Zdaj je brez dela.

Pogovarjamo se v majhni leseni kuhinji, kjer se komaj obrneš. V kotu je postelja, na kateri nenehno pokašljeuje 84-letna babica, sin in mati sedita ob peči na drva. Nad pečjo se suši koruza, tudi zunaj pod napuščem jo je veliko. Ob ozko okno, bolj podobno lini, je potisnjena miza s stoli. Iz majhnega radia se sliši pesem. »Prinesla ga je sestra iz Nemčije,« pove mati. Ne, socialne delavke ni bilo tu še nikoli.

»Ze takrat, ko sem se poročila v to hišo, so rekli, da je hiša stara 200 let,« reče babica. Od takrat do danes je bilo treba popravljati streho, kakšno desko zamenjati. Pred desetimi leti so dobili elektriko. »Zame ni bilo nikoli nič dobrega v življenju,« z grenkobo pove babica in si z obema rokama podpira glavo. Na mizi ob postelji je skleda prvega letošnjega regrata,

skrbno očiščene. Polivinilast prt, s katerim je miza pokrita, je že močno načel.

Sin pokaže zadnji odrezek plače: 4.200 tolarjev je dobil sedmega februarja za mesec september, v decembru pa še manj, in to za mesec avgust. Vmes pa štiri mesece brez prebite pare. Kdaj bo spet dobil denar, ne ve. Zdaj živijo prav zaprav od babičine kmečke pokojnine, približno štiri tisočake dobiva na mesec: za elektriko, za prašek, sladkor, olje. Jedo, kar pridelajo doma.

In tako zvemo, da imajo v drugem, prav tako s slamo kritektem poslopju še kravo in par volov za oranje. Na leto zakoljejo po dva prašiča.

Lačni da niso. A prodajo le nekaj krompirja, drugo porabijo zase. Ne pridelajo toliko, da bi lahko prodajali. Zemlja tod ni radodarna. Njive so bolj podobne zaplatam zemlje in slabo obrodijo.

Tu gor si sam svoj gospodar. A kaj, ko samo od tega ni moč živeti. Alojz Glas bi rad nazaj v službo. Služba pomeni zanj stik s svetom, s civilizacijo. Tistih petnajst minut do avtobusa, ki odpelje v dolino, pomeni nekaj deset let razdalje. Tako blizu in tako daleč od razvitejših krajev. To je svet, iz katerega bi rad odhajal delat in se vanj vračal, da bi ga spremenil. Mu bo uspelo?

Marija Frančeškin

NOVO – PRED IZIDOM – NOVO – PRED

Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Kritika in zasnova

- Kam greš, strateska gospodarska usmeritev
- Statistični podatki
- Groba predvidevanja
- Izkušnje
- Kritična raven
- Evropske cene in balkanske plače
- Izhodišni osebni dohodki
- Kaj ve in misli vlada
- Načrtovanje najnižje osnovne plače
- Opredelitev osnove
- Obupne razmere
- Cena delovne sile navadno ni več gibljiva
- Konkretni predlogi
- Pomembne podrobnosti
- Razmerja za bolj zahtevna dela
- Podcenjeno znanje
- Najvišje plače

- Nekaj primerov bruto zneskov za izhodiščne OD po kolektivni pogodbi. Cena 250,00 SLT. Knjiga bo izšla v založbi (ČZP) Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, kamor lahko pošljete tudi naročila. Telefoni: (061) 321-255, 110-033, 311-956, 313-942.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)

..... izvod(ov) knjige PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI.

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku

2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

.....

Datum

Žig

Podpis naročnika

IZIDOM – NOVO – PRED IZIDOM – NOVO

Lansko leto ni bilo naklonjeno slovenskemu turističnemu gospodarstvu. Hotelirji, gostinci in drugi, ki žive od turizma, so ostali brez gostov in zato tudi brez dohodka. Mnogi, ki jim je včasih posel zavidljivo lepo cvetel, se danes bore za preživetje in z veliko negotovostjo zrejo v prihodnost.

Izjem, žal, ni kdove koliko. Med njimi pa je prav gotovo na prvem mestu HIT d.o.o. iz Nove Gorice, ki je kljub vojni vihri, strahu pred našimi kraji in pretrganim gospodarskim vezem lani ustvaril toliko, kot je načrtoval. S svojo turistično dejavnostjo (hoteli, igralnica, turizem) je imel 90 milijonov mark deviznega priliva. Podjetje nikogar ni postavilo na cesto, temveč je število svojih delavcev celo povečalo za 100 ljudi. Tako ima HIT danes 700 zaposlenih v rednem delovnem razmerju in 200 po pogodbi.

Ob tem gre poudariti tudi to, da je podjetje lani globoko seglo v žep za razvoj svojih krajev. Kar štiri milijone mark je odrinilo za kulturo, šolstvo, zdravstvo, šport... Samo v grad Dobrovo je vložilo okrogel milijon mark in prav toliko tudi v mladinski dom v Novi Gorici.

Poleg velikih naložb v infrastrukturo ima HIT nenehno pred očmi tudi lasten razvoj. Kolektiv s svojo dosedanjjo dejavnostjo in poslovnimi uspehi še zdaleč ni povedal vsega, kar načrtuje. Tisti, ki imajo pred očmi jutrišnji dan, so namreč prepričani, da utegnejo, če jim država ne bo pre-

Casino v Novi Gorici je sodoben, predvsem pa zaradi svoje drugačnosti močno privlačen. Vendar zaradi velikega obiska in povpraševanja že premajhen

Danilo Kovačič, generalni direktor HIT d.o.o., Nova Gorica

Z DRUGAČNOSTJO DO SAMEGA VRHA

več nagajala, še zelo veliko postoriti za razcvet mlade Slovenije in poskrbeti za to, da bodo še mnogi mladi ljudje prišli do svojega kosa kruha.

Ja, medtem ko drugod razmišljajo, kako bi tako ali drugače opravili s svojim »tehnološkimi presežki«, v Novi Gorici vlagajo v nove moči. Ljudi ne odpuščajo, temveč jih na novo zaposlujejo. Novogoriški HIT ima kar 120 rednih študentov, poleg tega pa izobrazi vsako leto še okoli 100 delavcev za igralniške poklice.

Vsak gost je dobrodošel

V Sloveniji je pet podjetij, ki se ukvarjajo z igralniško dejavnostjo, dolgoletno tradicijo pa imajo le v Portorožu in na Bledu. HIT, ki je pred sedmimi leti začel povsem na novo, je presenetil vse, saj dosega že dve tretjini celotnega igralniškega prometa v Sloveniji. Res, tako naglega vzpona ni pričakoval nihče.

HIT premore štiri igralnice. Te so v Novi Gorici, Tolminu, Kranjski Gori in v Rogaški Slatini. Zanimivo je, da ima, na primer, igralnica v Kranjski Gori veliko večji obisk, kot ga ima tista na Bledu. Kar destokrat večjega. Rekord med rekorderji pa je v tem pogledu seveda Nova Gorica. Njeno igralnico vsak dan obiše do 2000 gostov, včasih tudi precej več. To so gostje, ki prihajajo k nam na zabavo v glavnem iz sosednje Italije. Vozijo se iz Trbiža, Vidma, Palmanove, Trsta, Pordenona, Padove, celo iz Benetk in Milana. Lani so našli 700.000 obiskovalcev, od katerih je vsak pustil pri nas okroglih 100 dolarjev. To je seveda povprečje. Nekateri namreč zapravljajo na veliko, drugi manj

ali skoraj nič. Za vstopnino in neposredni stik z zanimivim vzdušjem in drugačnim razverilom, kot smo ga v glavnem vajeni, je potrebno odriniti le 5.000 lir.

»Ko smo se pred leti v Novi Gorici odločili za igralnico, so nam mnogi prerokovali polom. Mesto je bilo turistično nezanimivo in lepa Goriška si kljub svojim naravnim in kulturnim znamenitostim ni kaj veliko obetala od obiska tuih gostov. Turistov, ki bi se pri nas ustavili za nekaj časa, sploh nismo poznali. Zato smo bili vse bolj prepričani, da mesto, ki je tik ob državni meji, potrebuje »nekaj«, kar ga bo zdrnilo in obenem prebudilo iz dolgoletnega spanja. Seveda je bila odločitev za postavitev nove igralnice drzna. In za mnoge povsem nesprejemljiva,« obuja spomine direktor **Danilo Kavčič**, prvi mož novogoriškega HIT-a. »Bili smo namreč obdani z znanimi in dobro organiziranimi igralnicami evropskega tipa, tako doma kot tudi v zamejstvu. Prostor je bil z igralnicami, ki so pritegovale domače in tuje goste, popolnoma nasičen. Igralnicam v Portorožu, na Bledu, v Benetkah in v avstrijski Vrbi ni bilo moč konkurirati, zato smo se morali v Novi Gorici odločiti za drugačno ponudbo, z drugačno filozofijo in povsem drugačnim pristopom. Ker zakonodaja ni dovoljevala vstopa v igralnico domačim gostom, je bilo potrebno oblikovati takšno ponudbo, ki bo pritegnila tuje goste in jim ponudila več kot že uveljavljene evropske igralnice...«

Novogoriška igralnica je bila torej že ob svojem rojstvu prisiljena povsem drugače zastaviti svojo tržno strategijo v primerjavi z drugimi igralnicami.

Vodilni moške so se odločili za ameriški tip igralnice, ki je drugačen v tem, da ponuja poleg hazarda še mnogo drugega. Gre torej za precej več v primerjavi s klasično evropsko ponudbo. Tudi za igro na srečo, vendar ne samo za igro oziroma hazard, kot v drugih igralnicah, temveč še za mnoge druge spremljajoče razvedrilne programe.

»Ta strategija se nam je v praksi dobro obnesla. Zato smo ji ostali zvesti tudi pri načrtovanju novih igralnic,« nadaljuje direktor **Danilo Kovačič**. »V skladu s temi izhodišči nudimo v naših igralnicah poleg francoske rulete še tipične ameriške igre, kot so ameriška ruleta, craps, punto banko, bingo, kolo sreče... Precej večji poudarek kot v Evropi dajemo tudi igralnim avtomatom. Izjemno pozornost pa namenjamo vzdušju v igralnicah, ki je sproščeno in v znamenju »showa«. Manj smo selektivni pri obiskovalcih in se držimo našela **vsak gost je dobrodošel**. Prizadevamo si ustvariti sproščeno vzdušje, ki je primerno tudi za prijeten klepet, prijateljsko srečanje, sprostitve... Skrbimo za zabavne programe, občasno obiskovalce obdarimo, stalnim obiskovalcem nudimo proste vstopne, nagradujemo jih z gostinskimi storitvami, vsak dan žrebamo vstopnice, skrbimo za kakovostno gostinsko ponudbo in še za marsikaj drugega, kar obiskovalci želijo in od nas pričakujejo.«

Ob devetih igralnicah, kolikor jih je v Sloveniji, so mnogi prepričani, da je tovrstne ponudbe pri nas že več kot dovolj. Pa imajo prav? Ne bi morda kazalo te dejavnosti še nekoliko razširiti, privabiti še nove goste in s tem poskrbeti za mnoga nova delovna mesta in tudi večji devizni priliv od turizma?

Slovenijo lahko spremenimo v turistični paradiz

»Naša razmišljanja, pa tudi dosedanje izkušnje nas opozarjajo, da imamo v Sloveniji, ki je na križišču evropskih poti in bogato obdarjena z naravnimi in kulturnimi spomeniki, na področju igralništva še velike razvojne možnosti,« poudarja **Danilo Kovačič**. »Amerika, kjer je dovoljeno in omogočeno skoraj vse, je odkrila veliko privlačnost igralniškega mesta, ki nenehno privablja prave množice obiskovalcev. Las Vegas in Atlantic City

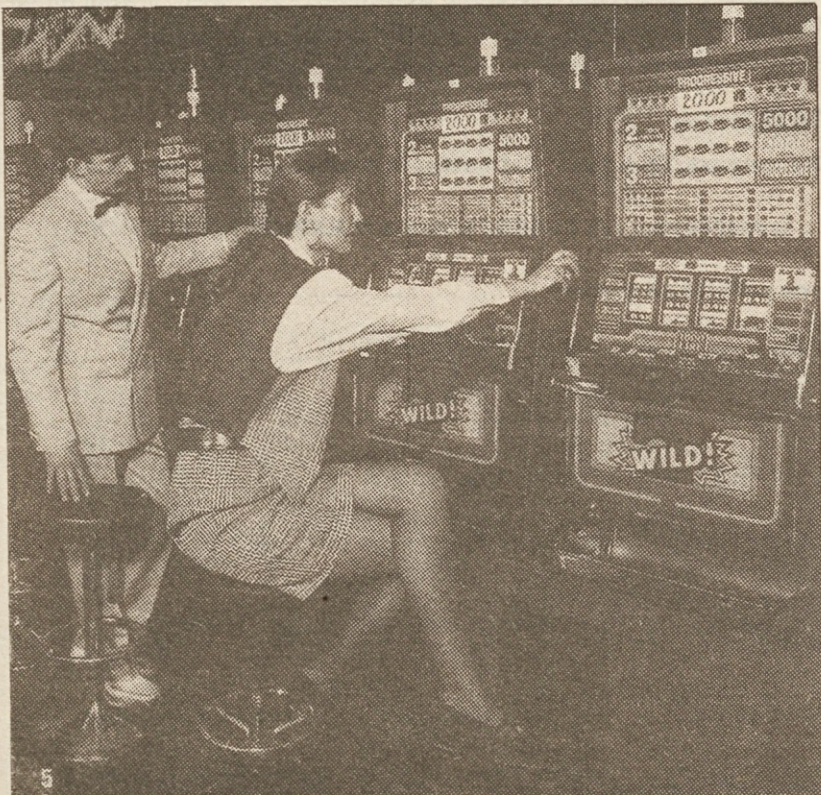
sta kljub konkurenci igralnic na Karibskih otokih in v Latinski Ameriki tisti mesti, ki z igralniško in spremljajočimi dejavnostmi ustvarjata v svetu največji dobiček. Skrivnost njune uspešnosti je v **drugače** oblikovani ponudbi, ki zadovoljuje še tako različno zahtevne goste. Tako v ameriškem kot tudi v evropskem prostoru je del populacije, ki si želi tovrstno razvedrilo. Zato smo prepričani, da ima ta dejavnost prav v osrčju Evrope neslutene možnosti razvoja. S podobnimi prijemi kot v Ameriki bi lahko slovenske igralnice s ponudbo, ki bi bila prilagojena evropski tradiciji in kulturi, v največ petih letih dosegle približno 800 milijonov mark deviznega priliva letno, kar bi bil izjemno pomemben prispevek k devizni bilanci naše države. K temu znesku je seveda treba prišteti tudi posredne prilive, ki bi jih imeli v trgovini, gostinstvu, prometu in drugih dejavnostih. Slovenske turistične zmogljivosti so danes zelo slabo izkoriščene. Zato se moramo potruditi, da naši hoteli in druge zmogljivosti ne bodo samevale. Igralnice s tako oblikovanim programom, kot ga danes ponuja Nova Gorica, bi prav gotovo pritegnile številne turiste, ki jih ne zanimajo le naravne lepote. V našo igralnico zahajajo v prvi vrsti tisti italijanski gosti iz višjega srednjega razreda, pa še prav toliko. S tem pa bi zelo veliko prispevali tudi k boljši izkoriščenosti naših turističnih zmogljivosti. Sicer pa s tem v zvezi v Novi Gorici ne samo razmišljajo, temveč tudi temu ustrezno ukrepajo.

Povedano z nekoliko drugimi besedami so strokovnjaki novogoriškega HIT-a globoko prepričani, da bi lahko dohodek od igralništva v Sloveniji ne le nekoliko povečali, temveč celo **podeseterili**. Neposredno bi lahko zaposlili v tej dejavnosti 10.000 ljudi, poleg, to pomeni posredno, pa še prav toliko. S tem pa bi zelo veliko prispevali tudi k boljši izkoriščenosti naših turističnih zmogljivosti. Sicer pa s tem v zvezi v Novi Gorici ne samo razmišljajo, temveč tudi temu ustrezno ukrepajo.

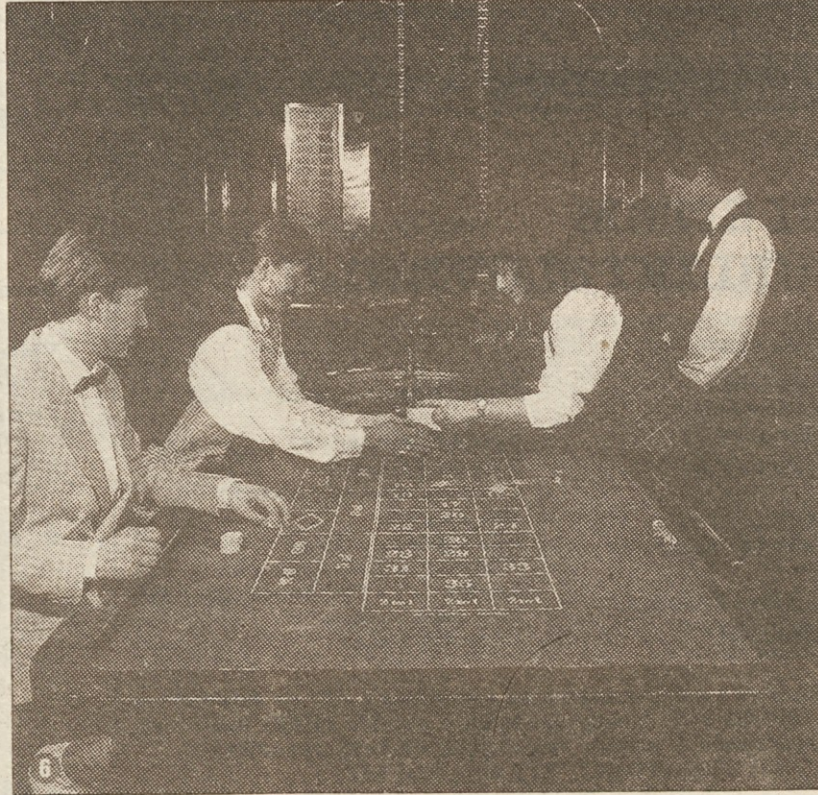
»Ponudba naše igralnice, ki je sicer zanimiva, privlačna in na visoki kakovostni ravni, že zaostaja za potrebami, za velikim povpraševanjem. Ker smo tu v mestu prostorsko in tudi drugače omejeni, smo se odločili za nove naložbe. Za 15 milijonov mark smo ob državni meji v Šempetru kupili nove površine, kjer bomo postavili **ново igralnico, hotel s 1500 posteljami** in poskrbeli za vse, kar sodi k najsoodnejšemu zabaviščnemu centru. Za naložbo bomo odrinili **300 milijonov mark**. V prvi fazi bo center sprejel dnevno do **4.000 obiskovalcev**, kasneje tudi **6.000**. Potrebovali bomo 800 delavcev, letni devizni prihodek pa bo 210 milijonov mark. Prepričani smo, da lahko Slovenijo spremenimo v turistični paradiz in razvijemo dejavnosti, ki ne bodo onesnaževale našega naravnega bogastva, temveč zagotavljale **delo in lep dohodek**,« pravi direktor **Danilo Kovačič**.

In ni nikakršnega razloga, da mu ne bi verjeli. Bati se je le **novoga zakona** o igranju na srečo. Ta naj bi namreč, če bo sprejet, marsikaj v tej cvetoči dejavnosti postavil na glavo. Država si namreč, zelo poenostavljeno povedano, močno prizadeva, da bi se polastila igralnic in postala njihov 80-odstotni lastnik. Seveda bi ji to prišlo še kako prav pri njeni kronični nenasitnosti. Vendar, če bo tako, če ne bo zmagal zdrav razum in bo vlada poddržavila tudi igralnice, potlej v prihodnje **ne bo več denarja za razvoj** igralništva v Sloveniji. Če ne bo razvoja, ne bo tudi novih **gostov**, novega **dotoka najbolj svežega kapitala**, po katerem tako zelo hrepenimo, in ne bo tudi novih **delovnih mest**.

Da bi le, za spremembo, zmagala, vsaj to pot, zdrava pamet. V korist množic, ki nimajo dela, pa tudi v prid nas vseh, nove, mlade, tako obubožane slovenske države.

Prvič, da je sreča metulj, ki ga ujameš all pa tudi ne

NEODVISNOST ZLORABILA KARITAS

Kam smo prišli: delavci Kovinske opreme (KO-OP) v Mojstrani so ta mesec namesto plač prejeli živilske pakete Karitasa. Da se primeš za glavo. O vzrokih in sramoti, ki veje iz tega podatka, pač ne kaže izgubljeni besed. Namesto tega zgolj ugotovitev: zelo konkreten rezultat funkcioniranja famoznega Peterletovega podjetja. Toda tu se naša zgodba ne konča, temveč šele začenja.

Prvi podatek, ki zbode naše oči in nas hkrati do konca pretrese, se glasi: pakete Karitasa je prejelo samo kakih 70 članov sindikata NEODVISNOST v tem podjetju. Po kakšnih merilih? Tega živ bog ne ve. Pač: Simona Mrak, predsednica svobodnega sindikata v tem podjetju, nam je lahko povedala zgolj svojo in pobožno željo članov njenega sindikata, da hodijo v službo zato, da dobijo plače. Toda teh ni, ker podjetje, kot nam je povedal njegov direktor Sašo Piber, ni uspešno, ker ni zadosti naročil. Izguba trgov pač. Posledica osamosvojitve? O tem Piber ni bil pripravljen govoriti. Upa le, da se bo stanje popravilo, da podjetja ne bo zadržila zanka stečaja in da bodo delavci čimprej dobili plače. V tem trenutku da dela in živi samo za to, je poudaril.

Kaj pa paketi? Piber nam je povedal, da je res, da so pakete dobili samo člani sindikata NEODVISNOST. Ko je za to zvedel on, da je vzroji. Rekel, da se mu to ne zdi v redu in da je treba stvar na vsak način popraviti. Zdaj se menda dela na tem. Če pa bodo novi paketi prišli, ga on in še nekaj njemu podobnih ne bodo sprejeli, temveč podarili tistim najbolj potrebnim. Je pa tudi njega groza nad tem, kam smo prišli, kakšno socialno varnost imajo najbolj ogroženi delavci pri nas. Več od njega nismo zvedeli.

Kombi se je pokvaril

Simona Mrak ni bila ravno navdušena nad pogovorom za DE. Rekla je, naj se o tem pozanimamo drugje. Toda na ne-

Perspektiva slovenskega delavstva

katera neposredna vprašanja je hočeš nočeš morala odgovoriti.

– Gospa Mrak, ali je res, da je prišlo v vašem podjetju pred časom do nekakšnega udara Tomšičevega sindikata in da so vsi delavci iz svobodnega sindikata SKEI prestopili v NEODVISNOST?

»O udaru ne bi govorila. Stvari so zapletene. Je pa bilo nekaj, kar po mojem mnenju takrat ni bilo ravno normalno.

In res je tudi, da je razen petih ljudi večina prestopila v NEODVISNOST.

– In kako je s članstvom zdaj? So še vsi v NEODVISNOSTI?

»Ne, ljudje so sčasoma spet začeli prestopati v naš sindikat. Zdaj nas je že kakih 30.«

– Se vam ne zdi, da bi pakete Karitasa v tej zgodbi lahko jemali tudi kot element trženja vašega konkurenčnega sindikata?

»O tem ne bi govorila. To vprašajte druge!«

Šefica sindikata NEODVISNOST v Kovinski opremi je gospa Milena Šmit. Ljubeznivo se je odzvala naši želji za pogovor in nam povedala, da so v tej »kritični situaciji« v njihovem sindikatu pač nekako morali reagirati. Ona da je pač naslovila prošnjo za pomoč Karitasu, da je že »zri-

Da so v njih osnovna živila, konzerve, vakuumirane mesnine itd. In odkod so jih dobili?

»Dobili smo jih iz Wiesbadna, iz Nemčije. Pred časom je bila pri nas v Ljubljani na obisku njihova delegacija, ki se je zanimala za naše delo, potrebe, težave... Takrat smo jih seznanili z velikanskimi težavami, ki nastajajo pri nas spričo naraščajočega števila hrvaških beguncev. Obljubili so nam pomoč, ki je v obliki paketov res začela prihajati. In nekaj teh paketov smo zdaj poslali tudi v Mojstrano. Veste, naša skrb so socialno ogroženi, družine v tiski...«

– Prav, gospod Tržan, če se ne motim, so bili na teh paketih nalepljeni listki z napisom »Malteser Hilfsdienst Croatienshilfe«. Torej je šlo za namensko pomoč vaših kolegov iz Wiesbadna?

škim beguncem, kar je seveda posebna zgodba in o njej ne kaže razpredati. Bolj od tega nas zanima, ali so pakete res dobili najbolj ogroženi v Kovinski opremi. Takšen vsaj naj bi bil njihov osnovni namen. **Ali pa se morda motimo in se merila za njihovo dodeljevanje včasih prikrojijo malce tudi po principih pluralizacije sindikalnega gibanja na Slovenskem.**

Tele besede Simone Mrak o tej dilemi ne dopuščajo nobenega dvoma: »Če so ti paketi res namenjeni socialno najbolj ogroženim, potem se mi ne zdi prav, da jih niso dobili nekateri socialno res najbolj ogroženi, medtem ko ga je dobil delavec z največjo kmetijo na Dovjem...«

»Tako torej, krog se počasi zapira. Krožnica pa nas opozarja na nekaj neljubih dejstev. Med njimi najbolj bode dejstvo, da moramo pakete Karitasa jemati kot posledico Peterletove katastrofalne politike. Dejstvo kot dejstvo, kar niti ne bi bilo človeško tako zastrašujoče, če se ta ista politika ne bi šla prek svojih političnih depandans (v tem primeru: sindikat NEODVISNOST) potem poniglavega političnega trženja. Kajti nihče ne more zanikati, da sindikat NEODVISNOST v Kovinski opremi v Mojstrani paketov Karitasa ni delil po resničnih potrebah oziroma stopnji socialne ogroženosti, temveč po načelu sindikalne pripadnosti. To pa je podatek, ki prepričljivo govori o naravi in težnjah tega sindikata in ki za doseganje svojih sindikalno-političnih ciljev ne pomišlja niti pred zlorabo pomoči takšne organizacije, kot je Karitas.

Ivo Kuljaj

Verniki v KNSS

»France Tomšič je orisal nastajanje sindikalnega pluralizma na Slovenskem od samega rojstva 1987 do danes. Poudaril je, da so v sindikalni konfederaciji Neodvisnost – KNSS našli svoje mesto tudi verniki.«

To globokomunsko misel je France Tomšič, šef KNSS, izrazil med pogovor z ljubljanskim nadškofom dr. Alojzijem Šuštarjem, prebrali pa smo jo v Neodvisnosti, glasu KNSS. Zakaj je bilo treba poudariti takšno notorično dejstvo, ve samo France Tomšič.

tala« pakete za njihove člane, ampak zdaj bo tudi za druge delavce. Vsi da jih bodo dobili. Zakaj že sprva niso dobili vsi paketov, ni vedela jasno povedati.

– Gospa Šmit, ali so v Karitasu takoj ustregli vaši prošnji za pomoč v tiski?

»Ja, lepo so se odzvali. Ni bilo problemov. In tudi zdaj bodo dali pakete še za druge delavce. Bi bili že tukaj, pa se je pokvaril kombi.«

– Ali Karitas vsakemu podjetju priskoči na pomoč?

»Tega ne vem, ampak naši prošnji so se ljubeznivo odzvali.«

Pomoč beguncem ali slovenskim delavcem?

Miro Tržan iz Karitasa v Ljubljani je takoj vedel za ta primer. Povedal nam je, da so te pakete poslali glede na izredne razmere v Kovinski opremi in na podlagi prošnje.

»Da, da, seveda za namensko pomoč.«

– Vi se tega držite?

»Ja, v takšnih primerih tudi potem napišemo poročilo...«

Iz tega se da torej izluščiti, da so člani sindikata NEODVISNOST iz Kovinske opreme v Mojstrani dobili pakete, ki so bili sicer namenjeni hrva-

DE časopis slovenskih delavcev

● Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942
● DE – časopis slovenskih delavcev je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije
● Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479
● Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956
● Namestnik glavnega urednika: Franček Kavčič, telefon 311-956, 313-942
● Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 116-163, 311-956, 313-942
● Časopis urejajo: Andrej Agrič (Sindikalni zaupniki) Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Frančeskin (Življenjska razpotja), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Križnik (Kažipot), Robert Peklaj (novinar), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Sonja Seljak (lektorica), Andrej Ulaga (Na tržnem prepihu), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956
● Naročnina: 321-255
● Posamezna številka DE stane 60 tolarjev
● Žiro račun: 50101-603-46834
● Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 2, Ljubljana
● Časopisni svet: Metka Roksančič, Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič

Priročnik za sindikalne zaupnike, strokovne službe podjetij in posameznike

(1) Več avtorjev: **KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI**
Navodila – Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo
Cena 330,00 SLT

(2) Janez Kopač: **DAVKI PO NOVEM**
Nove neposredne dajatve in socialni prispevki in nove dajatve ter sprejete novosti in predlogi za spremembo decembrskega davčnega svežnja
Cena 150,00 SLT

(3) Več avtorjev: **MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU**
Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – Varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb sindikalne pravne pomoči
Cena 200,00 SLT

(4) Mira Becele: **STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVEM**
Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali...
Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe določil stanovanjskega zakona
Cena 330,00 SLT

(5) Več avtorjev: **KAKO POSTATI PODJETNIK – KAKO USPEŠNO POSLOVATI**
Iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA
Cena 300,00 SLT

(6) **ROKOVNIK – PRIROČNIK 92**
Vsebina: koledarski vložek – zapisniški vložek – priročnik za sindikalne zaupnike
Cena 450,00 SLT

(7) Gregor Miklič: **NOVA DELOVNA ZAKONODAJA**
Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem
Cena 330,00 SLT

(8) Aleksej Cvetko: **ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO**

zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji – spremembe pogojev za upokojevanje – nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni – nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti – spremenjeni postopki za uveljavljanje in varstvo pravic, revizija, sodno varstvo – organizacijske spremembe – kako s pridobljenimi pravicami
Prednaročniška cena je 430,00 SLT.

Knjige lahko naročite pri:

ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4
ali po telefonu št. 321-255, 110-033

NAROČILNICA

S 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5 odstotni davek.

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)

izvod(ov) knjige (1) KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO
izvod(ov) knjige (2) DAVKI PO NOVEM
izvod(ov) knjige (3) MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU
izvod(ov) knjige (4) STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVEM
izvod(ov) knjige (5) KAKO POSTATI PODJETNIK
izvod(ov) priročnika (6) ROKOVNIK-PRIROČNIK 92
izvod(ov) knjige (7) NOVA DELOVNA ZAKONODAJA
izvod(ov) priročnik (8) ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Naročeno bomo plačali v 15 dneh po prejemu knjig
2. Naročeno mi(nam) pošljite po povzetju

Individualnim kupcem in knjige, naročene po telefonu, pošljamo po povzetju.

Žig

Podpis naročnika:

Horoskop

Svoboda je...

V tem tednu se je rodil slovenski, pa tudi jugoslovanski politik Štefan Korošec (rojen 2. marca 1938). V mladih letih se je odločil posvetiti oficirskemu poklicu in je vstopil v vojaško šolo za pilote ter služil kot pilot nekdanjega jugoslovanskega vojnega letalstva. Oficirsko kariero je kasneje zamenjal za politično in je bil dolgoletni republiški in zvezni partijski funkcionar. Še ne dolgo tega je na partijskih zborovanjih v Beogradu miril pripravajoče se partije iz vseh delov nekdanje Jugoslavije in s svojo mogočno postavbo kril umik slovenske partijske delegacije z zadnjega kongresa jugoslovanske zveze komunistov. Naveličan partijske kariere se je preusmeril v diplomacijo in prevzel mesto ambasadorja v Lizboni, prvo jugoslovanskega, po razpadu Jugoslavije pa opravlja to dolžnost za Slovenijo. Pred nekaj dnevi se je začasno vrnil v Slovenijo, da bi sodeloval pri rušenju predsednika vlade države, ki jo v tujini zastopa. Po neuspelem rušenju pa se bo v kratkem spet vrnil v Lizbono, razen če ne bo vlada kako drugače padla. V tem primeru utegne biti od nove vlade nagradjen za svojo lojalnost in se vreči v kak drug poklic.

Nemška revolucionarka Roza Luxemburg (rojena 5. marca 1870) pa ni imela take sreče, da bi po polomu revolucije mirno prevzela kako diplomatsko mesto v tujini in se pripravila na novo revolucijo. Avtorico parole: »Svoboda je svoboda tistega, ki misli drugače!« (vsi pa se še spominjamo, kaj se je v komunističnih državah dogajalo z drugače mislečimi) so namreč po polomu revolucije oficirji, ki so jo zatrli, preprosto ustrelili. Tako si bo treba izmisliti novo parolo, recimo: »Svoboda je biti na oblasti, zatirati nasprotnike, in ko morda pride od poloma, nekako obdržati položaj blizu vladajočim krogom ter rovariti proti njim.«

V tem tednu so se rodili slovenski organist in skladatelj Gregor Rihar, pisatelj Gregor Lovrenčič, italijanski skladatelj Antonio Vivaldi, Slovenski pisatelj Josip Jurčič in pesnik Josip Murn ter ameriški izumitelj Alexander Graham Bell.

Deni

Ko je šef slišal za vlado narodne enotnosti, ki bi ji načeloval sam presvetli Lojze Peterle, je pri pričji začel pisati izjavo o najnovejši slovenski zavezi. Našemljen v predsednika, toda brez brade in z ozko pristrizhenimi brki pod nosom, jo je z visoko dvignjeno glavo

prebral na pustni torek na Trgu nove revolucije: »Prisegam pri Vsemogočnem Bogu, da bom zvest, hraber in svojim nadrejenim pokoren, da bom v skupnem boju z veliko nemško silo proti banditom, komunistom in drugim narodnim zajedalcem svoje dolžnosti vestno izpolnjeval za svojo slovensko domovino kot del svobodne Evrope. Za ta boj sem pripravljen prodati tudi svojo slovensko dušo. Tako mi Bog pomaga!« Ko je za šefov pustni nastop zvedel Franjo Tudman, mu je brzojavil vzhicene izraze podpore.

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Pust in pomlad sta tu

Pred nami je pust, zmes poganske mistike in običajev. Pri nas se je pomešal tudi s krščanstvom. Pustni čas je med ljudmi veljal za slovo od zime in prehod v obdobje rasti. Pustne maske so simbolično prinašale srečo in »debelo repo« k hiši, zato so jih bili veseli in zato so bile tudi bolj ali manj nedotakljive, s posebnimi pravicami. Post po koncu pustnega časa ni le iznajdba krščanstva, je tudi koristno »čiščenje« organizma, ki se je ob obilnejši zimski hrani in manjšem gibanju polenil.

V nedeljo bo že prvi meteorološki pomladni dan. Sonce marca preganja temo in mraz. Tudi vreme se postopno začne prebujati. Vremenski procesi postajajo »živahnejši«. Zaradi krajših noči je megle pri nas redkejša. Navedimo le podatek za Ljubljano, tipičen kraj, kjer se megla pojavi, če se nikjer drugje ne. Marec je v Ljubljani peti najmanj meglen mesec v letu (tako za julijem, ko se jutranja megla zelo rada pojavlja). Najmanj meglen je tudi pomladni april. Pomladi se ponavadi veselimo. Čeprav »Človekova pomlad pride samo enkrat.« Malce trpko spoznanje, ampak šele, kadar mine. Zelo nazoren pa je tale ljudski izrek: »Spomladi sto voz dežja, en voz blata; jeseni en voz dežja, sto voz blata.« Pa recite, da ni res. In zakaj?

Po vremenu pa se letošnji prehod iz zimskih v pomladne mesece ne bo dosti poznal. V soboto in nedeljo bo sončno in podnevi kar toplo vreme. Temperature bodo od 10 do 15 stopinj. Suho in brez večjih temperaturnih sprememb bo tudi v začetku prihodnjega tedna.

Peterletovi ministri

Lojze Peterle, zgolj še formalni predsednik slovenske vlade in glavna pustna šema minulih dni, se je znova izkazal v njemu lastnem revolucionarnem sijaju. Po znamenitih vilah in lopati mu je bil v Butalah tolikanj všeč, da je na vrat na nos zahteval odstavitev »svojih« treh »neposlušnih« ministrov. Gorje mu, ko bodo butalski poslanci ugotovili, da jih je imel za večje norce, kot v resnici so. Za zdaj še ne vedo, da so v resnici izvolili vola in ne konja!

Kacinova najljubša

Jelko Kacin, minister za informiranje in legendarni medijski zmagovalc najnovejše NOB, pa ob novici, da ga Peterle namerava zamenjati, ni skrival prešernega zadovoljstva. Iz krogov blizu njegovega ministrstva smo namreč zvedeli, da ga je tisti večer pozno v noč žena zalotila

v neki zakotni gorenski gostilni v družbi z našemljeno opico. Jelko je menda prepeval: »Da si bija, bija, kada je grmilo...«

Vodovnikova maska

Albert Vodovnik, predsednik SKEI in najmočnejši slovenski sindikalni lider, se je za pusta našemil v zagrebškega kardinala Franja Kuharića. Takšen se je odpravil v Mojstrano in tam v podjetju KOPS zahteval od članov sindikata Neodvisnost pakete z napisom »Malteser Hilfsdienst Kroatienshilfe«, ki so jih ti delavci dobili namesto hrvaških beguncev po zaslugi šefa nekega sindikata. France Tomšič je že protestiral pri nadškofu Suštarju.

Magajnova banana

Andrej Magajna, ekskomunicirani socialdemokrat in prvi Demosovec, ki jo je pravočasno zbrisal pred novo Dopolomitsko izjavo, je človek, v katerem Vitimir Gros zdaj vidi krščanskega, prej pa je v njem prepoznaval tudi že kakšnega drugačnega socialističnega. Za razliko od njega je Magajna v Grosu vseskozi videl samo poslanca z banano.

Kuli

Humoreska

Ustrezna šema

– Kam boste šli za pusta? smo kar naravnost vprašali tovariša Neposrednega proizvajalca raznih strok, ki je kot po navadi slonel za šankom bifeja Bližnja srečanja posebne sorte in žulil svoje običajno pivo.

»Najraje bi šel v Beograd!«

– Zakaj pa v Beograd?

»Oh tam bodo začetek marca demonstracije, ki jih je pripravila opozicija. To bo največji karneval na svetu. Zbrali se bodo demokrati, pa radikalci, četniki, policija, socialisti, vojska, beli orli, albanske čepice, vojvodinski reformisti...«

– Toda demonstracije v Beogradu bodo 9. marca, pust pa je že ta torek?

»Saj pravim, da bi šel rad v Beograd, tako pa bom moral ostati doma.«

– No, tudi pri nas doma bo kakšen karneval... Morda pa bi le lahko kam šli?

»Edino, kar bi me še zanimalo, je, da bi šel v slovenski parlament. Tam so tudi vse mogoče maskare, od kameleonov do opic. Tam bi se edino dobro zabaval.«

– Pa bi se tudi našemili?

»Bi, in sicer v kakšno žival.«

– Kakšno?

»Naj malo pomislim: mogoče bi bil bolha.«

– In kakaj bolha?

»Da bi pikal poslance in da bi se ti potem praskali tam, kjer je treba. Zdaj se praskajo povsod drugod, le tam ne, kjer bi bilo nujno. Ali pa bi bil pikapolonica.«

– In kakaj pikapolonica?

»Da bi dosegli vladni in parlamentarni konsenz.«

– Kako?

»No, Peterletu bi zlezal na prst, nakar bi on rekel: 'Pikapolonica, zleti v nebesa in mi prinesi žakelj denarja.' Za to bi bili vsi, pozicija in opozicija, pa Peterle in Rupel, in celo Žakelj, ker bi ga Peterle omenil.«

– Od kod pa bi prinesel žakelj denarja?

»Ja iz nebes.«

– Tole je pa mistika, s katero smo že v starem režimu razčistili. Saj ni res, prav ta mistika nam je ostala od starega režima. Se zdaj se zanašamo na žakelj denarja iz nebes.«

– Ja ampak tega denarja ni!

»Seveda ga ni, ampak treba se je obnašati olimpijsko. Torej važno je sodelovati in ne zmagati, oziroma v našem primeru, važno si je želiti, ne pa dobiti.«

Bogo Sajovic

Cesarjev kotichek

Trst, 22. 2. 1992. Pustni karneval. Leninovo vaskrsenje. Politična prenova. Prenovitelji – čudovite maske. Pritelet je Stalin in jih pozdravil. Kardelj je navdušeno ploskal. Tito je žarel. Pricapljal je še razbojnik Lončar. Jedli so rdeče ribe. Popit je postregel z 92 litri terana. Klara Zetkin je objela Kūčana. Komunistično gostovanje. Manjkala sta nadškof Suštar in Lojze Peterle.

PUST '92

Pust je Pust, širokih ust... In takšno je bilo tudi zasedanje parlamenta, s katerega objavljamo fotografije. Strastni reševalci križank v DE bodo verjetno hudo jezni, ker smo jih prikrajšali za užitek. Toda Pust je vendarle tako neresen čas, da bomo ugankarsko slo za spremembo potešili na malce drugačen način. Uganite, kdo se skriva za pustnimi očali, žreb pa vas bo nagradil enako, kot križankarje: Prva nagrada je 1.000, druga 700 in tretja 500 tolarjev.

Tokrat bomo izžrebali še tolažilno nagrado – srečnež bo dobil originalne fotografije s posnete maskarade.

Rešitve pošljite na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p.p. 479, na dopisnici ali v pismu s pripisom Pust 92.

Pravilno geslo križanke št. 7 je: pinot, teran, tokaj, merlot.

Izžrebani reševalci nagradne križanke št. 7:

1. Lilijana Štajer, Zasp-Sebenje 26, 64260 Bled,
 2. Ivo Klobučar, Partizanska 10a, 61381 Rakek,
 3. Uroš Vidmajer, Prebold 41c, 63312 Prebold.
- Nagrade bomo poslali po pošti.